

Petak, 31. oktobar 2008.

Svedokinja Ljiljana Botteri

Otvorena sednica

Optuženi su pristupili sudu

Početak u 9:04 h

Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite sedite.

SUDIJA ORIE: Dobro jutro svima. Gospodine sekretare, molim vas da najavite predmet.

sekretar: Dobro jutro časni Sude. Dobro jutro svima u sudnici. Ovo je *Predmet IT-06-90-T Tužilac protiv Ante Gotovine i ostalih.*

SUDIJA ORIE: Hvala vam, gospodine sekretare. Gospodine Mišetiću, pre nego što vam dam mogućnost da nastavite sa vašim unakrsnim ispitivanjem, postoji jedno relativno hitno proceduralno pitanje o kojem bih kratko izvestio. Primili smo zahtev za sigurnosnu pratnju za budućeg svedoka. Pretresno veće bi htelo da zna, budući da je predviđeno da taj svedok dođe relativno brzo, da li će biti nekog odgovora, i ukoliko će biti odgovora - kada, a Pretresno veće će naravno razmotriti da li ima dovoljno vremena na raspolaganju da se obezbedi sigurnosna pratnja, ukoliko odlučimo da to uradimo?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Mislim da je uključen dodatni mikrofoni. Mogu vam reći da je naša trenutna pozicija da ćemo formalno odgovoriti najkasnije do ponedeljka. Naša pozicija je da bismo veoma voleli da vidimo svedoka u sudnici, i zbog toga pozivamo Pretresno veće da izda nalog o sigurnosnoj pratnji.

ADVOKAT KAY: U ime generala Čermaka, nemamo prigovor na zahtev za sigurnosnu pratnju. Može li ovaj odgovor da posluži kao naš podnesak? Hvala vam.

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Časni Sude, isto.

SUDIJA ORIE: Isto. Dakle, osoblje Pretresnog veća može da počne sa pisanjem. Pošto smo to raspravili, gospođu Botteri, hteo bih da vas podsetim da ste i dalje pod svečanom zakletvom koju ste juče dali na početku vašeg svedočenja, a gospodin Mišetić će sada nastaviti svoje unakrsno ispitivanje. Molim vas, nastavite.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Hvala vam, g gospodine predsedavajući.

svedokinja: Ljiljana Botteri

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT MIŠETIĆ - NASTAVAK

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Dobro jutro, gospođo Botteri.

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Dobar dan.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Počecu sa vraćanjem na temu o komisijama o kojima vas je tužiteljka juče obimno ispitavala. Komisija je takođe imala, kao svoje članove, i pripadnike vojne policije, i moje pitanje vama glasi: Da li ste znali, ili niste, da je taj deo komisije, mislim na vojnu policiju, u stvari, imao ovlašćenja da istražuje o nepoznatim počiniocima. Tačno?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Juče smo malo govorili o ovom naređenju koje je general Gotovina pisao na osnovu naredbe generala Červenka; i u vašoj izjavi Odbrani, takođe smo govorili malo o ovome, i vi ste rekli da naredba generala Gotovine vojnoj policiji ne bi bila relevantna, i o tome su vam postavljena neka pitanja juče. Dozvolite mi da vam prvo pokažem dokazni predmet Tužilaštva P880.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Gospodine sekretare, molim vas.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Ovo što vam pokazujem, kao što možete da vidite na ekranu, gospođo Botteri, jesu pravila koja regulišu strukturu i rad vojne policije oružanih snaga Republike Hrvatske.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ako možemo da pređemo, gospodine sekretare, na član 66. To je od strane 27 do 28 u izvodu engleskog prevoda.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Ovo... ovo su pravila koja regulišu rad vojne policije; a u članu 66 stoji: „Na osnovu prikupljenih informacija, kada postoji osnova za sumnju da je počinjeno krivično delo, ovlašćeno službeno lice vojne policije će sastaviti krivičnu prijavu dajući opis krivičnog dela i popis dokaza koji su dobijeni tokom procesa skupljanja informacija.“

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ako možemo da pređemo na član 69, koji je u tekstu na sledećoj strani u engleskoj verziji.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Član 69 kaže: „Kada je prijava predata ovlašćenom službenom licu vojne policije od strane vojnog osoblja ili nekog drugog, on... zahteva se da primi prijavu i da ga bez odlaganja prosledi državnom tužiocu koji je zadužen za to, kao i da prikupi neophodne informacije i da preduzme druge mere koje se odnose na prijavljeno krivično delo i prekršioća.“ Rekli ste u izjavi Odbrani da bi naredba generala Gotovine bila... ne bi bila relevantna. Da li je razlog za to, gospođo Botteri, jer je vojna policija već bila pod zakonskom obavezom da kad jednom primi informaciju treba da podnese krivičnu prijavu? Drugim rečima, nije im bila potrebna dodatna naredba od bilo koga da podnesu krivičnu prijavu kada jednom prime informaciju. Tačno?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da. To je njihova obaveza koja proizlazi iz samog propisnika o radu i ustroju vojne policije.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Kada je vaša komisija završila svoj rad i identifikovala pripadnike 4. gardijske brigade koji su nelegalno ušli u neke stanove u Splitu, jednom kada su dobijene te informacije, obaveza vojne policije da podnese krivičnu prijavu je bila automatska, u odnosu na njihove obaveze na osnovu ovih pravila. Tačno?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: I bilo koja naredba generala Gotovine ili bilo koga drugoga je bila suvišna, zar ne?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Tako je.

prevodioci: Da li biste bili ljubazni da govorite bliže ili u mikrofon.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Da, izvinjavam se. Samo trenutak, molim.

(Odbrana se savetuje)

ADVOKAT MIŠETIĆ: Gospodine sekretare, mogu li da dobijem dokazni predmet Tužilaštva P1007, molim, i ako možemo da pređemo na član 31, molim, koji je... to je strana 10 u engleskoj verziji.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Gospođo Botteri, pričali smo... vi ste malo pričali sa tužiocem o nekoliko članova Pravilnika o vojnoj disciplini. Mi nismo pričali o članu 31. U članu 31 stoji sledeće: „U situacijama kada ovlašćeno službeno lice smatra da je prekršaj vojne discipline ujedno i krivični prekršaj, taj slučaj će biti poslat redovnim putem ovlašćenom tužiocu;

ako on misli da je to u interesu službe, on će takođe pokrenuti disciplinski postupak .“ U praksi, gospođo Botteri, ovo je značilo da je delo koje je imalo elemente krivičnog dela bilo nešto što je trebalo... nešto što bi prvo bilo upućeno vojnom tužiocu. Tačno?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Kako ja tumačim ovu odredbu, namera je bila da, uopšteno, vojni komandanti ne preduzimaju disciplinske mere za dela koja su... imala elemente krivičnih dela, nego da ih proslede tužiocu; ipak, postoji izuzetak, da ukoliko ovlašćeno službeno lice donese subjektivnu odluku da je to u interesu službe, i on bi takođe pokrenuo disciplinski postupak. Da li je to tačno?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: To je tačno, da.

SUDIJA ORIE: Smatraću da ste svesni da ste uključili četiri ili pet vrlo složenih pravnih pitanja, i jednostavno „da“ od strane svedokinje, naravno, vama odgovara, ali to, naravno, nije baš...-

ADVOKAT MIŠETIĆ: Dolazim do toga.

SUDIJA ORIE: Da, nastavite molim vas.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Sada, gospođo Botteri, hajde da završimo sa ovim. Da li biste se složili sa mnom, na osnovu vašeg radnog iskustva u vojnom području Split, da je jedna od smernica u osnovi ove odredbe, da niste želeli da komandanti pokreću sopstvene istrage i da tako potencijalno ometaju krivične istrage?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da, to je bila intencija.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Možete li da nam objasnite šta je moglo da se desi ako bi krivična istraga bila u toku, a kada bi komandant, čiji su podređeni možda bili umešani u krivično delo, bio ovlašćen da započne sprovođenje sopstvene istrage? Koje su bile šanse da se to desi, ako znate?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Volila bih da mi pojasnite to pitanje.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Ako znate, šta... šta je potencijalno moglo da se desi ako bi vojni komandant, uopšteno govoreći, bio u mogućnosti da započne paralelnu disciplinsku istragu dok se krivična istraga sprovodi od strane vojne policije? Dozvolite mi da konkretnije ovo postavim. Da li je postojala mogućnost da pokretanjem paralelne istrage poremetite dokaze u krivičnoj istrazi?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Svakako.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Odredba u članu 31 govori: „Ako misli da je u interesu službe, on takođe treba da pokrene disciplinski postupak.“ Vi ste bili osoba koja je bila zadužena da tumači Pravilnik generalu Gotovini. Vi ste bili njegov pravni savetnik. Tačno?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: U redu. Kako vi tumačite tu odredbu? Da li ova odredba obavezuje komandanta da preduzme disciplinske postupke, ili mu ta odredba omogućuje da subjektivno odluči da li su disciplinski postupci potrebni?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Ova odredba ne obavezuje zapovjednika, nego mu se daje ovlast da sam procjeni da li je u interesu službe da se vodi vojno-stegovni postupak.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Da se vratimo na komisiju. General Červenko, u svojoj prvobitnoj naredbi, kaže da želi da, kao dodatak podnošenju krivičnih prijava, on želi da se preduzmu disciplinske mere. Da li je, po članu 31, general Červenko bio ovlašćen da to uradi na osnovu subjektivne odluke?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da, svakako ima ovlašćenje.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Dozvolite me da vas pitam o članu 31 u praksi, i generalno o formiranju komisija. Ako, po članu 31, neki komandant, što je opšte pravilo, nije trebalo da se upliće u krivičnu istragu time što bi pokretao disciplinski postupak, naravno kada je reč o onim delima koja uključuju elemente krivičnih dela, onda, ukoliko bi komandant pokrenuo istragu koja se odnosila na disciplinske prekršaje, koji predstavljaju i krivična dela, na kraju takve istrage, on bi, uopšteno govoreći, morao da se uzdrži i prosledi to isto pitanje vojnom tužiocu. Tačno?

SVEDOKINJA B.OTTERI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Sada, dopustite mi da pokažem... pokažaću vam, gospođo Botteri... na engleskom je, pa ću vam pročitati neke delove. Ovo je stručni izveštaj eksperta koga koristi Tužilaštvo, koji se zove Reynaud Theunens. Pokazaću vam šta je gospodin Theunens rekao o vojnoj policiji, koju je ulogu imala. To je na strani 89 Theunensovog izveštaja.

ADVOKAT MIŠETIĆ: I, časni Sude, ovo neću priložiti u dokaze; ovo samo koristim u demonstrativne svrhe.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Gospodin Theunens, opisujući ovlašćenja vojne policije, kaže, i možete pročitati podvučeno žutim: „Pipadnici vojne policije mogu da primenjuju sledeće mere dok izvršavaju svoje zadatke: upozorenje, identifikaciju, prijavljivanje, privođenje,“ i tako dalje. Onda kad odete u deo 2, ispod, u definisanju šta znači „prijava“, gospodin Theunens kaže: „Prijavlivanje podrazumeva podnošenje disciplinskih izveštaja od strane članova vojne policije protiv vojnog osoblja koje je prekršilo vojnu disciplinu i krivičnih prijava protiv osoba koje su

počinile krivično delo, koje spada pod nadležnost vojnog suda.“ Gospođo Botteri, ovo znači da je vojna policija, u sprovođenju krivične istrage, kada dođe do počinioca i identifikuje ga, ne samo da je podnosila krivične prijave, nego je vojna policija bila ta koja je podnosila prijavu nadležnom telu, bilo da je to bio komandant ili vojni disciplinski sud, tako da bi disciplinske mere takođe mogle da budu preduzete, ukoliko je bilo potrebno. Tačno? Dozvolite mi da skratim pitanje. Vojna policija sprovodi krivične istrage. Na kraju te krivične istrage, vojna policija nije trebalo samo da podnese krivičnu prijavu, već je imala i obavezu da podnese disciplinsku prijavu odgovarajućem telu, kako bi i disciplinske mere bile preduzete. Tačno?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Ako bi neki komandant verovao da vojna policija istražuje neko delo koje bi moglo biti ili koje je klasifikovano kao krivično delo, podrazumevalo se, zar ne, da bi vojna policija takođe osigurala da disciplinske mere budu... disciplinski izveštaj bi takođe bio pokrenut nakon istrage. Tačno?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Drugim rečima, nije bilo potrebe da se pokreću odvojene istrage za disciplinske prekršaje koje su takođe imale i elemente krivičnog dela. Tačno?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Ne, ni u kom slučaju.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Dozvolite mi da proverim da... da li govorimo o istoj stvari. Moja poenta, gospođo Botteri, je da ako je vojna policija vršila krivičnu istragu, disciplinska istraga je bila deo te istrage. Tačno?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Dakle, kao opšte pravilo, nije bilo potrebno da komandanti pokreću sopstvene istrage koje se tiču dela koja su takođe bila deo krivičnih istraga od strane vojne policije. Tačno?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Ne, suvišan posao. To nije bilo potrebno.

SUDIJA ORIE: Gospodine Mišetiću, primetio sam razlike u formulisanju vašeg prethodnog pitanja. Ranije ste pitali *Da li bi trebalo da ne bude potrebe*; sada pitate sa *Nije bilo potrebe*, što naravno nije isto. Samo sam želeo da znate da sam primetio razliku.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Mogu da pitam na oba načina, sudijo.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Ne bi trebalo da ima potrebe da se sprovede odvojene istrage za pitanja koja su...

SUDIJA ORIE: Sporno je da nije isto - šta je trebalo da bude i - šta je bilo, u zavisnosti od činjeničnih okolnosti. Ne bi bilo potrebe da se prave programi pomoći u hrani kada bi svaka država preduzela svoju odgovornost da nahrani svoje stanovništvo, što ne znači da ne postoji potreba da se napravi takav program, zavisi od toga šta se dešava.

ADVOKAT MIŠETIĆ: To je upravo...

SUDIJA ORIE: Naglašavam ovo jer, kao što ste možda primetili u ranijim fazama ispitivanja ove svedokinje, veoma sam insistirao na pravljenu razlike između onoga šta bi trebalo da bude ili što je bio sistem, i onoga što se desilo. Naglašavam ovo, jer Pretresno veće ne zanima samo da sazna da li je trebalo da ne bude potrebe ili nije bilo potrebe. Vidite poentu?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Da, dopustite mi da razjasnim to.

SUDIJA ORIE: Da. Ostavljam to vama. Naravno, mogao sam da prećutim i ne kažem ništa o tome, ali mislim da je ponekad dobro ukoliko zastupnik zna o čemu misle Sudije.

ADVOKAT MIŠETIĆ: U redu.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Gospodo Botteri, čuli ste komentare predsedavajućeg sudije, pa mi dozvolite da vam postavim ovo pitanje. Komisija je formirana u vezi sa stanovima jer je neko došao generalu Gotovini, konkretno general Červenko, i rekao da je uobičajena procedura... drugim rečima, ono što je trebalo da se desi... ovde se neće desiti, iz bilo kojeg razloga koji je utvrdio general Červenko, pa zato treba da uradite sledeće. Tačno?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Da li biste se složili sa mnom da, ako jedan deo hrvatskog sistema nije bio u mogućnosti da uradi ono što je trebalo da uradi, i potrebna im je intervencija generala Gotovine, sve što je trebalo jeste da neko skrene pažnju na to generalu Gotovini, kao što se desilo sa generalom Čermenkom. Tačno?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Jeste.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Osim ako neko ne skrene pažnju generalu Gotovini da određeni sektori hrvatskog sistema neće izvršiti zadatke koje uobičajeno rade, general Gotovina i vi, u njegovoj komandi, biste pretpostavili da sistem funkcioniše onako kako bi trebalo. Tačno?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da. To je istina.

prevodioci: Može li molim vas zastupnik da govori u jedan ili drugi mikrofoni, ali ne u oba. Hvala vam.

SUDIJA ORIE: Vidim kako primamljivo deluje mogućnost da se duplo čujete, gospodine Mišetiću.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ili me ne čuju na jednom ili me previše čuju na oba, tako da.

SUDIJA ORIE: Pa, prevazići ćemo ovaj problem.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Prelomiću ovaj na pola, možda će to pomoći.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Gospođo Botteri, dozvolite mi da vam pokažem jedan drugi odlomak iz izveštaja gospodina Theunensa, to je na strani 160, i takođe ćemo ga pokazati putem sistema *Sanction* u pogledu onoga što se odnosi na vojnu disciplinu. To je opet strana 160, gde gospodin Theunens piše: „Vojna disciplina se odnosi na tačno, potpuno i blagovremeno obavljanje vojne službe.“ Vi ste bili osoba zadužena ili osoba u pravnom odeljenju vojne oblasti Split. Vojna disciplina se pre svega odnosila na obezbeđivanje tačno ovoga što gospodin Theunens kaže: „Tačno, potpuno i blagovremeno obavljanje vojne službe.“ Tačno?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Ovo se primarno ne odnosi na osiguravanje da svaki počinitelj krivičnog dela zadovolji pravdu. Tačno? Namera je da se zaštiti vojska, a ne da se neminovno kazni pojedinac. Tačno?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Krivični pravosudni sistem je taj koji treba da kazni pojedinca. Tačno?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Vratću se na to za nekoliko minuta, ali mi dozvolite da vratim vašu pažnju na član 26... izvinite.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Prvo, da vidimo dokument broj 929 po Pravilu 65 ter, gospodine sekretare. U stvari... u redu. To je u redu. Dok smo na tome, hteo sam da ga iskoristim, ali to je u redu.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Gospođo Botteri, postavljali su vam takođe neka pitanja o sistemu podređenosti. Želim da vam pokažem naredbu tadašnjeg komandanta Glavnog štaba od 3. jula 1995. godine, generala Bobetka, u kojoj je 7. gardijska brigada, citiram: „Operativno preraspoređena vojnom području Split.“

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ako možemo da predemo na sledeću stranu, molim, i ako možemo da idemo na vrh strane.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: I oni stvaraju... tu se kaže: „Proglašavam komandanta 7. gardijske brigade i komandanta splitske vojne oblastilično odgovornim za izvršavanje ove naredbe, i oni treba da me izveste o toku izvršavanja naredbe kroz lanac komande.“ Da li imate neke...- da li vam je poznata činjenica da je operativno 7. gardijska brigada bila preraspoređena splitskoj vojnoj oblasti julu 1995. godine?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Časni Sude, hteo bih da se označi ovaj dokazni predmet, i da se uvrsti u spis.

SUDIJA ORIE: Gospođo Gustafson?

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Bez prigovora, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare?

sekretar: Časni Sude, to postaje dokazni predmet Odbrane D880.

SUDIJA ORIE: D880 je usvojen u spis.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Hvala vam, gospodine predsedavajući.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: U vašoj izjavi Odbrani, govorili ste o... rekli ste u paragrafu 14: „Vojno područje Split nije moglo da sprovede disciplinski postupak protiv pripadnika pridodatih podređenih jedinica; to znači, da je mogao da ih sprovede u specijalnim slučajevima, ali sistem nije bio napravljen da reaguje u takvim slučajevima.“ Voleo bih da porazgovaramo o tome nekoliko minuta.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Gospodine sekretare, zamolio bih ako možemo da se vratimo na dokazni predmet Tužilaštva P1007, na član 26.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Gospođo Botteri...-

ADVOKAT MIŠETIĆ: Prvo, želeo bih da obavestim Pretresno veće da postoje problemi sa prevodom u članu 26. Neke reči nedostaju u engleskoj verziji u odnosu na originalnu verziju na

hrvatskom. Pa ako bih mogao da pitam gospođu Botteri da samo... ili ću da pročitam relevantni odlomak koji nedostaje.

SUDIJA ORIE: Zamolite je da polako pročita, znate da nije posao naših prevodioca da ispravljaju prevode.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Da.

SUDIJA ORIE: Ipak, bilo bi i malo glupo da zažmurimo na to.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Da.

SUDIJA ORIE: Zbog toga ću vas zamoliti da pročitate relevantni kratki odlomak.

ADVOKAT MIŠETIĆ: U redu. Počecu sa... odredbi koja govori o... u engleskoj verziji počinje sa: „Ako su takve mere,“ što se nalazi u trećem redu.

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ: U redu.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: „Ako su takve mere potrebne i ako su nužne za održavanje reda i stege.“

SUDIJA ORIE: S obzirom na prevod naših prevodioca, možete li molim vas da proverite prevod po ovom pitanju u kasnijoj fazi?

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Da, časni Sude.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Časni Sude, ako mi dozvolite, reč je prevedena kao „neophodno“ i...-

SUDIJA ORIE: Da, gospodine Mišetiću.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ja znam...

SUDIJA ORIE: Znate kakav je sistem. Možemo ponovo da pročitamo, prevedeni deo, ali ne možemo da šapućemo prevodiocima kako treba da bude prevedeno.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ne, ne, ne, ne govorim o tome. Da bih mogao da nastavim sa ispitivanjem, postoji deo...-

SUDIJA ORIE: Ako biste koristili tekst u originalu...

ADVOKAT MIŠETIĆ: U redu.

SUDIJA ORIE:...i onda postavljali pitanja u odnosu na originalni tekst, onda će se pravi odgovor pojaviti, ako je to...

ADVOKAT MIŠETIĆ: Mislite na hrvatskom?

SUDIJA ORIE: Da. Ako tražite tumačenje ove pravne odredbe, onda mislim da nema ništa sporno u citiranju originala, i onda ćemo čuti, i vi ćete čuti kakav je prevod. I onda ako ima nekih problema, kao i uvek, nećemo imati raspravu oko prevoda, ali onda ćemo, naravno, tokom pauze, ako se ne reši na takav način da možemo da radimo s tim, onda ćemo za vreme pauze biti u mogućnosti da rešimo ovu stvar.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Dozvolite mi da za zapisnik kažem da prevod nije netačan. To je samo...

SUDIJA ORIE: (preklapanje govornika)... vi bolje znate...

ADVOKAT MIŠETIĆ: (preklapanje govornika)... moram da razjasnim to sa svedokinjom.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Gospođo Botteri, rečenica u članu 26, „potrebite i nužne,“ možete li da nam objasnite šta podrazumevate pod rečju „nužne.“ Šta to znači u ovom kontekstu? Ako možete da nam pomognete, jer se ne nalazi u engleskom prevodu na našem ekranu.

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Tu se radi o takvom ponašanju koji je nužan u tom trenutku da bi se spriječilo ponašanje koje bi moglo imati... da bi se spriječilo dalje protupravno ponašanje počinitelja kao jedna hitna mjera.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: U redu. To je tačno ono što sam želeo da razradim sa vama. To je... ta reč znači da je to vanredna situacija ili hitna situacija koja zahteva hitnu intervenciju. Tačno?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Hitna intervencija, s tim da bih skrenula pozornost da se govori samo o stegovnim mjerama, a ne stegovnim kaznama, što još jedanput ukazuje na to da je samo u... samo su se primjenjivale blaže stegovne mjere kao hitne intervencije.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ako možemo sada da se vratimo na dokazne predmete P... prvo molim dokazni predmet Tužilaštva P1014.

SUDIJA ORIE: Gospodine Mišetiću, imao sam jedno pitanje na umu malopre. Postaviću ovo pitanje i onda ako ćete se baviti njime na bilo koji način, onda neću postaviti to pitanje u ovom trenutku, ali, ako nećete, želeo bih da pozovem svedokinju da odgovori na to pitanje. Gospođu Botteri, član 26 govori o merama koje treba preduzeti prema prekršiocima koji nisu pripadnici njihovih organskih jedinica. Sada, samo da bih ja razumeo, ja mogu da zamislim dve situacije. Prva je, desi se da komandant vidi vojnika koji vrši disciplinski prekršaj, vojnika sa kojim on nema nikakve veze, osim činjenice da vidi šta se dešava. Da li ćete se baviti ovim?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Da, prvim delom. Ne znam šta je vaš drugi deo?

SUDIJA ORIE: A druga situacija je, da je, naravno, čak i na privremenoj osnovi, uspostavljen odnos komande, operativni odnos komande. Ako ćete se baviti ovom stvari, onda u ovom trenutku neću tražiti od svedokinje da odgovori na ovo pitanje. Molim vas, nastavite.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Hvala vam, gospodine predsedavajući.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Gospođu Botteri, sada ćemo da odgovorimo na pitanje sudije Oriea.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ako možemo da pređemo na dokazni predmet Tužilaštva P1014, molim.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Ovo vam je bilo pokazano u glavnom ispitivanju. Tiče se disciplinskih mera koje su izdate direktno od strane generala Gotovine pripadnicima 2. pešadijskog bataljona 9. gardijske brigade, koja nije bila organski deo splitske vojne oblasti.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Sada, ako bismo mogli da okrenemo stranu, molim, i ako bismo mogli da idemo... izvinjavam se. Ako bismo mogli da se vratimo na prvu stranu, molim vas, gospodine sekretare.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Dok smo na prvoj strani, želeo bih da dodam nešto na vaše jučerašnje objašnjenje. Ovde splitska vojna oblast šalje načelniku Glavnog štaba lične disciplinske mere generala Gotovine. Da li je to zbog načela koje smo juče ustanovili? Drugim rečima, sledeći najviše rangirani komandant iznad generala Gotovine bi bio načelnik Glavnog štaba; i zbog toga, bilo je na načelniku Glavnog štaba da oceni disciplinske mere koje je izdao general Gotovina. Da li je to tačno? Da li ste razumeli moje pitanje, gospođu Botteri?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: U redu.

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Razumjela sam pitanje i odgovor je - da.

ADVOKAT MIŠETIĆ: U redu. Ako možemo da pređemo na stranu 3, molim.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Ovde se opisuje šta se dogodilo. Ako možemo da idemo na paragraf 3, koji kaže da: „On priznaje da je ušao u područje razdvajanja 17. maja 1995. godine, i da je svestan činjenice, da je, radeći ovo, mogao da ugrozi i sebe i druge.“ I onda se objašnjava na osnovu čega je izdata disciplinska mera. Činjenica da je general Gotovina... pre svega, dozvolite mi da se vratim korak unazad. Ova situacija, ako možete da zaključite iz teksta, uključuje situaciju gde su ovi pripadnici pridruženih podređenih jedinica ušli, kršeći naredbe, ušli u zonu koja razdvaja dve zaraćene strane. Tačno?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Radeći to, oni su, svojim ponašanjem, mogli da izazovu početak neprijateljstava. Tačno?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: I na osnovu toga, mogli su ugroziti živote vojnika kao i civila koji bi postali subjekti sukoba koji je mogao da izbije kao rezultat njihovog ulaska u zonu razdvajanja. Tačno?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Prvo, da li je to tip situacije po članu 26 koja je hitna situacija i gde hitne mere treba preuzeti na licu mesta?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Je, to je klasičan primjer hitne intervencije i hitne primjene ovoga članka 26.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: General Gotovina, na osnovu činjenice da je on komandant koji se u prvoj instanci bavi pitanjima discipline, da li to vama sugriše da je general Gotovina bio osoba koja lično nadgleda ovaj disciplinski prekršaj?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Sada, da bismo stigli do pitanja predsedavajućeg sudije, ovo je jedno od onih izuzetaka od pravila koje ste vi opisali u vašoj izjavi. Rekli ste, da se u vanrednim okolnostima moglo desiti da komandant izda disciplinsku meru protiv podređenog...

protiv pridodate podređene jedinice. Da li je to jedna od onih vanrednih mera koje se nalaze u članu 26 Pravilnika o vojnoj disciplini?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Ovo je bilo... ova mera nije preduzeta samo zato što je 2. bataljon 9. gardijske brigade sada bio podređen deo splitskoj vojnoj oblasti i zbog toga je uopšteno, bio subjekt disciplinskih mera koje izdaje komanda splitske vojne oblasti. Tačno?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da.

SUDIJA ORIE: Gospodine Mišetiću, da li ste završili sa dokumentom...

ADVOKAT MIŠETIĆ: Da.

SUDIJA ORIE: ...jer ja imam nekoliko pitanja. Gospođo Botteri, nekoliko pitanja vezano za ovo. Pre svega, možete li nam reći pod kojim okolnostima je utvrđeno da je ovaj pripadnik garde počinio ovu grešku? Kada je to utvrđeno; onda kada se desilo ili kasnije, ili koje su bile okolnosti? Da li znate?

SVEDOKINJA BOTTERI: Nije mi jasno vaše pitanje - u kojim okolnostima?

SUDIJA ORIE: Mislim na to, da li su ga kolege uhvatile na delu ili je to prijavljeno tri dana nakon što se to dogodilo? To sam mislio pod okolnostima, i kako su se utvrdile, na koji način su se utvrdile?

SVEDOKINJA BOTTERI: Meni to nije poznato.

SUDIJA ORIE: Druga stvar koju vidimo je da se u ovoj naredbi ne poziva na član 26; iz vašeg odgovora shvatam da je član 26 pravilnika bio osnov nadležnosti da bi se izdala ova naredba. Da li imate neko objašnjenje zašto se ne spominje očigledno bitan element...

SVEDOKINJA BOTTERI: Da, trebala bih pogledat šta kaže članak 27 i 33, koji se poziva.

SUDIJA ORIE: Mislim da smo ranije raspravili da vi ovo nazivate tipičnim primerom primene autoriteta ili nadležnosti po članu 26; ipak, ovde on nije spomenut kao osnova za ovakvu odluku. Da li imate neko objašnjenje za odsustvo bilo kakvog pozivanja na član 26?

SVEDOKINJA BOTTERI: Možda je greška, ali isto tako ne mogu precizno odgovoriti na pitanje, jer ne znam što kaže članak 22 i 33 Propisnika, a isto tako i članak 4 dopune Službovnika.

SUDIJA ORIE: Moje poslednje pitanje vezano za ovaj dokument: prekršaj je opisan, njegova ozbiljnost je opisana, opisana je tako da ovo ne bi trebalo da prođe bez posledica. Hitnost za izdavanje disciplinskih mera, ne vidim je, ali da li propuštam nešto?

SVEDOKINJA BOTTERI: Ne uviđam da li ste nešto propustili.

SUDIJA ORIE: Hvala vam na tom odgovoru. Molim vas nastavite, gospodine Mišetiću.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Da, časni Sude.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Hajde da razjasnimo ovo, gospođo Botteri.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Gospodine sekretare, ako možemo da dobijemo dokument koji nosi oznaku 1D58-0052, molim.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Gospođo Botteri, ovo je pismo koje ste napisali vašim nadređenima u odeljenju pravnih poslova u Zagrebu pri Ministarstvu odbrane 14. avgusta 1995. godine, dakle 10 dana nakon što je operacija *Oluja* počela. Ovo je, na prvoj strani, očigledno odgovor na zahtev odeljenja za pravne poslove, kojem ste poslali predložene promene Pravilnika o vojnoj disciplini. I dok smo na prvoj strani...

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ako možemo da spustimo na dno strane u engleskoj verziji.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Gospođo Botteri, to je peti paragraf u hrvatskoj verziji. Prvo, ako biste mogli da nam objasnite zašto je jedna od vaših predloženih izmena bila: „Tekst Pravilnika treba da bude ispravljen u smislu da isključi upotrebu termina kao što su disciplinski prekršaj i greška, već da koristi samo jedan termin, i u skladu sa konkretnom definicijom disciplinskog prekršaja i kršenja discipline, da se ustanovi najmanje osnovni kriterijum za razlikovanje jednog prekršaja od drugog, kako bi se ujednačila praksa jedinica Hrvatske vojske.“ Možete li da nam objasnite šta vas je motivisalo da napišete taj paragraf?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Stegovne... moram ponoviti ovu rečenicu, iako sam je ponovila u više navrata u svojim izjavama. Stegovne povrede su bile podeljene na stegovne pogreške i stegovne prijestupe. Svakom zapovjedniku, sukladno odredbama Propisnika o vojnoj stezi, počev od položaja zapovjednika voda, pa naviše, je bilo prepušteno da sam uspostavlja kriterije - kada je neko protupravno ponašanje stegovna pogreška, a kada je stegovni prijestup. Što znači, da Propisnikom o vojnoj stezi nisu bili uspostavljeni nikakvi kriteriji da bi zapo... prema kojima bi zapovjednici na jedan ujednačen način vršili ocjene protupravnih ponašanja. U praksi, radeći na ovim poslovima, smatrala sam da bi, radi primjene istih kriterija funkcioniranje i

provođenje odredaba stegov... Propisnika o vojnoj stezi, a sve u cilju uspostavljanja veće discipline, da bi samim Propisnikom trebali biti određeni kriteriji radi ujednačene prakse u cijelom lancu zapovjedanja u okviru zbornog područja. To me je ponukalo da zatražim izmene i dopune stegovnika u tom smislu. Baš radi toga - da bi na razini zapovjedništva zbornog područja mogli imati veći nadzor i kontrolu u provođenju vojne stege.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: U redu.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ako možemo da pređemo na sledeću stranu ovog dokumenta, molim, i ovo je sada... to je prvi paragraf na strani u hrvatskoj verziji, i verujem treći paragraf u engleskom prevodu.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Takođe ste preporučili i rekli: „Mislimo da je najjednostavniji način da se bavimo disciplinskim prekršajima tako da primenimo princip teritorijalnosti, u tom smislu da sva lica koja služe u oružanim snagama budu subjekti disciplinske odgovornosti komandantu vojne oblasti odnosno, vojno-disciplinskog suda te vojne ovlasti“ Možete li da objasnite Sudu šta ste pokušali da postignete ovim, predlažući promenu koja bi usvojila načelo teritorijalnosti?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Htjela sam... Htjeli smo postići da, znači i one pridodane postrojbe koje nisu bile u organskom sastavu, ono što smo tijekom ovog mog svjedočenja često raspravljali, budu u nadležnosti zapovjednika zbornog područja Split, što se tiče vojno-stegovne odgovornosti. To je bio naš prijedlog. Baš iz razloga što smo u praksi uočili manjkavost u tom smislu da, primenjujući Propisnik o vojnoj stezi na način kako je on određivao nadležnosti i kompetenciju djelovanja zapovjednika zbornog područja, otežava, ne samo otežava, nego čak i sprječava uspostavljanje kompletne stege u takvim situacijama.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Možete li nam reći kakve ste vrste nedostataka uočili, konkretne primere nedostataka? Dozvolite mi da postavim konkretnije pitanje, gospođo Botteri. Pričali smo o načelu da sledeći po rangju najviši komandant ocenjuje disciplinske mere koje je preduzeo njegov neposredni podređeni. U konkretnom slučaju, ako bi komandant 7. gardijske brigade, general Ivan Korade, kaznio pripadnika 7. gardijske brigade za vreme ili nakon operacije *Oluja*, ko je bio sledeći komandant, neposredno nadređeni generalu Koradi, koji bi ocenio te mere, kako bi bio siguran da su disciplinske mere pravilno izdate?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: To je bio zapovjednik zbornog područja pod kojeg je potpadala 7. gardijska brigada.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Da li je u redu reći da se nikada nije dogodilo da disciplinska mera, izdata od strane 7. gardijske brigade ili bilo koje druge pridružene jedinice

splitskoj vojnoj oblasti, da te disciplinske mere koje bi izdao komadant pridružene jedinice nikad nisu bile slate generalu Gotovini na ocenjivanje?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Ne, nikada.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: A da li je to jedan od nedostataka u sistemu koje ste pokušavali da ispravite sugerišući da se usvoji načelo teritorijalnosti?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Tako je. To proizilazi iz samog teksta, skr... tekst je vrlo jasan.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Konačno, za ovaj dokument, gospođu Botteri, da li se može sa sigurnošću reći, na osnovu činjenice da je 14. avgusta 1995. godine sugerisano da bi trebalo usvojiti načelo teritorijalnosti, da li se može sa sigurnošću reći da ste vi razumeli kao pravni službenik u komandi, da splitska vojna oblast nije imala disciplinska ovlašćenja nad pridruženim jedinicama? To je prvi deo mog pitanja. Da li je to tačno?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da, skoro ste u pravu.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Drugi deo mog pitanja je: Ali komanda splitske vojne oblasti je 14. avgusta tražila tu nadležnost nad pridruženim jedinicama. Tačno?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Časni Sude, gospodine Predsedavajući, molim da se označi dokazni predmet i da bude uvršten u spis.

SUDIJA ORIE: Gospođu Gustafson?

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Bez prigovora, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare?

sekretar: Časni Sude, to postaje dokazni predmet Odbrane D881.

SUDIJA ORIE: D881 je usvojen u spis.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Sada, dok smo kod ove teme, gospođu Botteri, pokazana vam je statistika iz trećeg godišnjeg kvartala splitske vojne oblastikoja se tiče preduzetih disciplinskih mera.

ADVOKAT MIŠETIĆ: To je dokazni predmet Tužilaštva P1017, gospodine sekretare, i ako bismo mogli da pređemo na sledeću stranu.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Kao što možete da vidite, ovo je izveštaj koji ste vi poslali.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ako možemo da pređemo na sledeću stranu, gospodine sekretare, i ako možemo da pređemo na stranu 4 u engleskoj verziji, molim.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Uzgred rečeno, da se nadovežem na prethodni niz pitanja, gospođu Botteri, da li ste ikad dobili ovlašćenje da imate teritorijalnu nadležnost nad pridruženim podređenim jedinicama?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Ne, naši prijedlozi nisu usvojeni od nadležnih.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: U redu.

SUDIJA ORIE: Gospodine Mišetiću, mogu li da postavim jedno ili dva dodatna pitanja koja su vezana za ovo? Zašto ste želeli da pređete na drugi sistem?

SVEDOKINJA BOTTERI: Uočavajući probleme u praksi, bila sam osoba koja je inače, ako bi se iti jedan pojedinačan slučaj pojavio u praksi, da sam razišljala o njemu kako bi on bio najbolje riješen.

SUDIJA ORIE: Koji su bili problemi u praksi? Mislim, ako je u starom sistemu, da tako kažem, ili u postojećem sistemu, sve išlo dobro, šta su bili problemi?

SVEDOKINJA BOTTERI: Ne sjećam se pojedinačnih slučajeva, ali sam imala, postavljala su mi se pitanja i od podređenih zapovjednika koji su u svom svakodnevnom radu i djelovanju, pošto su ipak te pridodate postrojbe bile na našem terenu, imale pitanja za mene, kako riješiti taj problem. Prema tome sam na taj način ocjenila situaciju da bi problem mogao biti riješen primjenom provođenja vojne stege po teritorijalnom principu. Ja moram ovdje dodati da osim ovih pismenih tragova smo mi imali različita i savjetovanja, radionice i ovo nije bio, što se tiče one moje izjave, uspostave kriterija između, koji bi određivali i ujednačavali praksu između stegovnih pogrešaka i stegovnih prijestupa, da sam ja i na takvim...

SUDIJA ORIE: Da. Izgleda da je to druga tema, razjašnjavanje prekršaja. Rekli ste da ste dobijali pitanja. Sada pokušavam da zamislim, imali smo neorganski ali privremeni operativni deo splitske vojne oblasti. Sada, ako neko počini disciplinski prekršaj, komandant bi preuzeo mere i te mere bi bile procenjene, bilo njihova regularnost ili kroz žalbu komandanta, možda od strane nekog izvan splitske vojne oblasti. Šta tu ne valja? Mislim, šta ne valja sa starim sistemom? Koja su to pitanja?

SVEDOKINJA BOTTERI: Baš pitanja u svezi nadležnosti vojnika koji su se nalazili na teritoriju zbornog područja Split, a sustav je bio tako postavljen da se nije moglo prema njima primenjavati ono što je propisano Propisnikom.

SUDIJA ORIE: Dakle, sistem nije funkcionisao. Je li tako treba da razumem? Da li je samo bio nepraktičan i da li je bilo nezgodno poslati stvari na procenu nekome ko se nalazio na potpuno drugom mestu; ili sistem nije pravilno funkcionisao, što znači da se ili izdavanje disciplinskih mera ili regularnost provere istih nisu radili po pravilima? Šta je bio problem, nefunkcionisanje ili praktični problemi?

SVEDOKINJA BOTTERI: Ne bih se suglasila sa vama da sistem uopće nije funkcionirao, nego je bilo praktičnih poteškoća, pogotovu u situacijama kad ste vi na teritoriju djelovanja svoga imali pridodane postrojbe. Što znači, da je sistem bio pri... više... mogao bolje funkcionirat u situaciji kada nije bilo na vašoj teritoriji pridodanih ovih postrojbi, ali sistem je funkcionirao. Ali baš zato, od svakoga dobra postoji bolje, u takvim situacijama sistem bi bolje funkcionirao po našem viđenju da je bilo primenjeno načelo teritorijalne nadležnosti.

SUDIJA ORIE: Molim vas, nastavite.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Gospođu Botteri, pogledajmo ovo što se nalazi na ekranu.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ako možemo da pomerimo levo, molim... Zapravo, ne znam da li je isečeno iz originala.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Mislim da je ista strana na sledećoj strani bez isečene margine.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ako možemo da pređemo na sledeću stranu, molim. Hvala vam, gospođu Gustafson.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Vidimo vojnu policiju... ili poštanski broj nekoliko različitih jedinica; juče ste nam rekli da se s obzirom na protok vremena ne sećate različitih kodova. Dozvolite mi da vas pitam, uopšteno: niti jedna od ovih jedinica nije preraspoređena pridružena jedinica splitskoj vojnoj oblasti. Da li je to tačno?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Dakle vi, kada bi vam bili poslani ovakvi izvještaji, niste imali statističke podatke o tome kakve su disciplinske mere preduzimate od strane jedinica koje su bile operativno podređene splitskoj vojnoj oblasti. Tačno?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Te... na osnovu vašeg odgovora na jedno od mojih prethodnih pitanja, te jedinice, kada bi poslale svoje statistike, nisu ih vama slale u splitsku vojnu oblast. Oni bi poslali svoje statistike nazad u svoju matičnu, da tako kažem, vojnu oblast. Tačno?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Kada govorimo o vrstama problema koje je prouzrokovala neteritorijalnost, da li bi jedan od problema bio taj što splitska vojna oblast nije imala pravo da prima informacije o disciplinskim merama koje su preduzimale jedinice koje se delovale na njegovoj teritoriji?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Tako je, to sam i rekla, znači, da nismo mogli imati nadzor, kontrolu, niti procenu.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: U redu. Postavljena su vam neka pitanja koja se tiču započinjanja vojnog postupka pred vojno-disciplinskim sudom. Pitali su vas koji je bio najniži rang komandanata u splitskoj vojnoj oblasti koji je mogao da donese odluku o pokretanju tih postupaka, i odgovor je bio komandant splitske vojne oblasti. Moje pitanje vama je: Kako je... kako bi neki predmet došao na uvid komandanta vojne oblasti, kako bi on ocenio da li taj predmet treba da se prosledi vojno-disciplinskom sudu? Koji je bio proces zahvaljujući kojem se komandant jednog vojnog područja upoznao sa takvim predmetom?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da. Ja sam odgovorila da je zapovjednik zbornog područja donosio rješenje o stavljanju pred vojno-stegovni sud. Inzistirala sam da objasnim postupak koji je prethodio tome, međutim od mene se tražilo samo direktno pitanje na... direktan odgovor na pitanje koje je izvučeno iz konteksta odredbi Propisnika o vojnoj stezi. Znači, što se tiče ove materije, zapovjednik satnije je dostavljao, koliko se sjećam, iz Propisnika o stego... o stezi, dostavljao prijavu zapovjedniku bojne; zapovjednik bojne je o spornom događaju provodio izviđaj, dostavljao ga zapovjedniku brigade. Možda bi, da ne bi pogriješila, volila pogledat Propisnik o vojnoj stezi. Zapovjednik brigade je, čini mi se, donosio rješenje o provođenju istrage, i tek kad bi kompletan postupak oko istražnih radnji bio gotov, dostavljalo se zapovjedništvu, odnosno zapovjednik zbornog područja je donosio rješenje o stavljanju pred vojno-stegovni sud i dostavljao to rješenje vojno-stegovnom tužitelju. Ali ako imamo vremena, možemo... ne znam koliko sam bila precizna, ali to je bio postupak. Od zapovjednika satnije preko zapovjednika bojne, zapovjednika brigade, pa tek onda do zapovjednika zbornog područja, koji je u konačnici donosio samo rješenje o stavljanju pred vojno-stegovni sud. S tim da je svako to protupravno ponašanje u cijelom tom lancu zapovjedanja, na svakom zapovjedniku je bilo da

procjeni da li je ta... to protupravno ponašanje stegovna pogreška ili stegovni prijestup. Kriteriji nisu bili uspostavljeni kako sam maloprije rekla, ako se proveo postupak temeljem procjene, na primjer, zapovjednika bojne, da se radilo o stegovnoj pogrešci i taj stegovni postupak bio zatvoren u okviru brigade, čak ukoliko bi zapovjednik zbornog područja i doznao naknadno da se nešto dogodilo, pošto je to već bio okončan postupak primjenom načela *res judicata*, znači da se ne može više, o istoj stvari dva puta suditi, zapovjednik zbornog područja je bio nemoćan. S tim što je kod ovih izvješća, mi smo dobivali samo statističke podatke, znači nismo bili u situaciji da imamo kompletan nadzor i kontrolu nad provođenjem vojne stege zbog ovih formalno-pravnih pretpostavki utvrđenih Propisnikom o vojnoj stezi.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Dozvolite mi da vas pitam. Govorili ste o činjenici da jednom nakon što bi se prošlo kroz sve te korake, kada bi predmet došao do komandanta vojne oblasti, on bi to dalje prosledio tužiocu vojne oblasti. Onda bi vojno-disciplinski tužilac samostalno procenio da li bi nastavio sa tužbom pred vojno-disciplinskim sudom. Tačno?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da. I ako je ocijenio da je u redu, onda je podnosio optužni predmet vojno-stegovnom sudu.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Časni Sude, sad bih prešao na drugu temu, ne znam...

SUDIJA ORIE: Pa, možda je bolje da prvo imamo pauzu. Što se tiče vremena, da li ima nekih promena u odnosu na jučerašnju procenu?

ADVOKAT KAY: Časni Sude, ima promene sa moje strane. Sada nemam pitanja.

SUDIJA ORIE: Gospodine Mišetiću?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ja ću uzeti barem drugu sesiju.

SUDIJA ORIE: Drugu sesiju.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Bez pitanja, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Gospođo Gustafson, mogu li da računam da će vam treća sesija biti dovoljna i možda za Pretresno veće ?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Meni će možda trebati malo vremena u trećoj sesiji, ali očekujem da ću završiti u drugoj.

SUDIJA ORIE: Imaćemo pauzu, i nastavićemo u 10.55 časova.

(pauza)

SUDIJA ORIE: Gospodine Mišetiću, molim vas nastavite.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Hvala vam, gospodine predsedavajući.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Gospođo Botteri, u paragrafu 10 u vašoj izjavi datoj Odbrani, govorite o činjenici da, citiram: „Problemi sa rezervistima su bili rešeni, u praksi, individualnom demobilizacijom. Moje subjektivno mišljenje je da su se komandanti rađe oslobađali svojih problematičnih rezervista jednostavno ih zamenjujući za drugog vojnika u saradnji sa kancelarijom odbrane.“ Onda nastavljate: „Za mnoge, ovo je predstavljalo ozbiljniju kaznu nego one koje su bile propisane Pravilnikom.“ Prvo, hteo bih da vam skrenem pažnju na član 11 Pravilnika o disciplinskom prekršaju.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Molim vas, gospodine sekretare, opet dokazni predmet Tužilaštva P1007. To je strana 4 u engleskoj verziji, tamo gde počinje član 11.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Tokom glavnog ispitivanja, pitali su vas o nekim merama, kaznama, sa kojima bi se suočio vojnik za koga se utvrdi da je odgovoran za teže prekršaje.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ako možemo da vratimo stranu u engleskoj verziji.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Peta... peta kazna je prekid... prekid statusa aktivnog vojnika. Razumeo sam da postoji razlika između aktivnog vojnika i rezerviste, ali u smislu prirode disciplinske mere koja bi bila preduzeta protiv rezerviste, da li mislite da je demobilizacija, zbog lošeg ponašanja, bila nešto što odgovara duhu člana 11, u smislu - koje su disciplinske sankcije odgovarajuće kako bi se osigurala disciplina unutar jedinica?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: U istom paragrafu, broj 10, u vašoj izjavi datoj Odbrani, rekli ste: „Demobilizacija je predstavljala ozbiljniju kaznu nego ona koja je propisana pravilnikom.“ Onda ste rekli: „Drugim rečima, gubljenjem statusa mobilisanog lica, lice je takođe gubilo primanje koje mu je bilo obezbeđeno kao pripadniku Hrvatske vojske.“ Možete li da objasnite, konkretno u okolnostima tokom avgusta 1995. godine, šta ste podrazumevali pod „Mobilisano licem je gubilo primanja kao pripadnik Hrvatske vojske“ i kako je to uticalo na te rezerviste?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: S obzirom na socijalne prilike u tadašnje doba, demobilizacija pričuvnog vojnika je imala drastičan učinak na njega jer je ostajao, jer je na neki način, ne na neki način, jer je os... jer je demobilizacijom u prilkama velike nezaposlenosti, velikih socijalno-financijskih problema, ostajao bez prihoda koje je inače ostvarivao kao mobilizirana osoba u Hrvatskoj vojsci. To je za njega značila drastična kazna. Veća od bilo koje koja mu se mogla izreć sukladno Propisniku o vojnoj stezi.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Hajde da pričamo o postupku demobilizacije.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Gospodine sekretare, mogu li molim vas dobiti dokument broj 2591 po Pravilu 65 ter.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Sada ću vam pokazati nekoliko dokumenata pre nego što vam postavim neka pitanja, gospođu Botteri. Ovo je odluka ministra odbrane od 9. avgusta. U tački 1, od 9. avgusta, on kaže: „Momentano početi sa demobilizacijom najmanje 70.000 regruta u jedinicama, ustanovama i komandama oružanih snaga Republike Hrvatske... pod komandom Glavnog štaba Hrvatske vojske.“ Tačka 2 je: „Demobilizacija regruta, materijala i tehničke opreme iz evidencije i objekata treba biti izvršena do 30. avgusta 1995. godine.“

ADVOKAT MIŠETIĆ: Gospodine sekretare – ili gospodine predsedavajući, hteo bih da se označi ovaj dokazni predmet, i da se uvrsti u spis.

SUDIJA ORIE: Gospođu Gustafson?

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Bez prigovora, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare?

sekretar: Dokazni predmet Odbrane D882, časni Sude.

SUDIJA ORIE: D882 je usvojen u spis.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Gospodine sekretare, ako možemo da predemo na dokument koji nosi oznaku 1D58-0048, molim.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: To je sada naredba generala Červenka upućena u nekoliko vojnih oblasti, datirana na 14. avgust 1995. godine. Na osnovu instrukcija koje je dao ministar odbrane o demobilizaciji, u tački 1 se kaže: „Komandanti vojnih oblasti će omogućiti

demobilizaciju svih vojnih regruta sa statusom izbeglica, koji žele da budu demobilisani.“ Onda je opisano kako treba izvesti demobilizaciju.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Gospodine predsedavajući, hteo bih da se označi ovaj dokazni predmet, i da se uvrsti u spis.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Bez prigovora.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare?

sekretar: Dokazni predmet Odbrane D883, časni Sude.

SUDIJA ORIE: D883 je usvojen u spis.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Gospodine sekretare, ako bih mogao da dobijem dokument koji nosi oznaku 1D58-0062, molim. I samo za zapisnik, časni Sude, nema datuma na ovom dokumentu, ali ću ga dopuniti sa sledećim dokumentom za koji mislim da će utvrditi generalni datum dokumenta, jer je na osnovu ove naredbe izdata naredba na nivou potčinjenih.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Ovo je sad naredba kamandanta Operativne grupe Zapad, za koju ću kasnije dokazati da je izdata negde oko 19. avgusta 1995. godine, i kaže se: „Na osnovu usmene naredbe zamenika komandanta splitske vojne oblasti, stožerni brigadir Ademi , u cilju poboljšanja kontrole i jačanja discipline u jedinicama splistke vojne oblasti...“ Tačka 1 je: „Svi komandanti jedinica u zoni odgovornosti Operativne grupe Zapad mogu da, na osnovu lične procene, otpuste deo vojnika iz svojih jedinica. Pre svega, otpustiti pojedince ili grupe koji svojim ponašanjem narušavaju disciplinu i red.“

ADVOKAT MIŠETIĆ: Časni Sude, hteo bih da se označi ovaj dokazni predmet, i da se uvrsti u spis.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Bez prigovora.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare?

sekretar: Dokazni predmet Odbrane D884, časni Sude.

SUDIJA ORIE: D884 je usvojen u spis.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Gospodine sekretare, ako mogu da dobijem dokument koji nosi oznaku 1D58-0050, molim.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Ovo je sad naredba koju je preneo podređeni gospodina Fužela. Kaže se: „Na osnovu poruke komandira Operativne grupe Zapad...”

ADVOKAT MIŠETIĆ: I klasni broj se slaže sa naredbom koju sam upravo dao u dokaze, gospodine predsedavajući.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: „... obaveštenje...“ kaže se „...da otpusti... da može da otpusti regrute iz jedinica prema naredbi; 2, pre svega da otpusti pojedince i grupe koji svojim ponašanjem narušavaju red i disciplinu u okviru jedinice, i kao takvi, značajno narušavaju izvršavanje borbenih zadataka. Neophodno je da komandanti jedinica, na osnovu lične procene, predlože Odseku za dopunu i personalne poslove, imena regruta koje treba demobilisati.“

ADVOKAT MIŠETIĆ: Časni Sude, hteo bih da se označi ovaj dokazni predmet, i da se uvrsti u spis.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Bez prigovora.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare?

sekretar: Dokazni predmet Odbrane D885, časni Sude.

SUDIJA ORIE: D885 je usvojen u spis.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Gospodine sekretare, ako mogu da dobijem dokument broj 880 po Pravilu 65 ter, molim.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Ovo je takođe od 19. avgusta 1995. godine, opet u okviru Operativne grupe Zapad. Ovo je naredba u 142. **domobranskoj pukovnji** koja se isto odnosi na naredbu komandanta operativne grupe Zapad. Još jednom, ona kaže: „Demobilisati, na prvom mestu...” – izvinjavam se. „Pre svega, otpustiti pojedince ili grupe koje krše disciplinu i red.“ Sada, gospođo Botteri, rekli ste u vašoj izjavi da je bilo vaše subjektivno mišljenje da su komandanti demobilisali vojnike zbog problema sa disciplinom; međutim, bili ste svesni da su u tom trenutku, zapravo, postojale naredbe da se koristi demobilizacija kako bi se sačuvala disciplina unutar jedinica?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Tako je. Ja sam upotrijebila izraz *subjektivno mišljenje* zato što sam... to su bila moja zapažanja, a moja domena djelovanja nije bilo konkretno

poslovi mobilizacije i demobilizacije. Znači da se moja izjava zasniva na zapažanjima i na poznavanju opće situacije u radu zapovjedništva. Što ne znači da nisam znala za ove zapovjedi. Ali nije bilo moj djelokrug rada.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: U redu. Ali... moje sledeće pitanje vama glasi: Ako je, u stvari, disciplinska mera bila demobilizacija, kao što vidimo u ovim naredbama, da li bi se pojedinačna demobilizacija problematičnih vojnika videla u nekoj od statistika koju ste pripremali u vašim izveštajima o vrsti disciplinske mere ili o broju disciplinskih mera... (preklapanje govornika)... preduzete?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Da li možete da objasnite zašto ne bi bile deo vaše statistike?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Demobilizacija je bila u stvarnosti sankcija za počinitelja. Ali u formalno-pravnom smislu, u kontekstu provođenja ste... Propisnika o vojnoj stezi, nije bila stegovna sankcija, a ja sam vodila evidenciju samo formalno-pravnih sankcija, predviđenih Propisnikom o vojnoj stezi.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Gospodine predsedavajući, hteo bih da se označi ovaj dokazni predmet na ekranu, i da se uvrsti u spis.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Bez prigovora.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare?

sekretar: Dokazni predmet Odbrane D886, časni Sude.

SUDIJA ORIE: D886 je usvojen u spis.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Gospodine sekretare, ako bih mogao da dobijem, dok smo još kod ove teme, dokument koji nosi oznaku 1D58-0045, molim.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Ovo je naredba komandanta 6. domobranske pukovnije i tu se kaže... to je 16. avgust 1995. godine: „Zbog neprimerenog ponašanja, ovim naređujem: 1 - demobilizaciju, oduzimanje oružja i skidanje sa platnog spiska jedinice sledećeg člana komandnog centra - Maria Rejanovića, datum demobilizacije.“ Zatim je komandant potpisao naredbu. Da li je ovo bio tip demobilizacije na koji ste mislili u vašoj izjavi, a tiče se vrste konkretne mere koja bi bila preduzeta protiv rezervista?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Časni Sude, hteo bih da se označi ovaj dokazni predmet, i da se uvrsti u spis.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Bez prigovora.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare?

sekretar: Dokazni predmet Odbrane D887, časni Sude.

SUDIJA ORIE: D887 je usvojen u spis.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Gospođo Botteri, proći ću sada na brzinu kroz četiri dokumenta, i onda ću vas možda pitati nekoliko pitanja nakon njih, ali u smislu koje su druge mere još bile preduzimane kao dodatak ovom procesu demobilizacije.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Gospodine sekretare, ako mogu da dobijem dokument koji nosi oznaku 1D58-0001, molim.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Ovo je naredba generalu Gotovini od 18. avgusta, naredba o preduzimanju bezbednosnih mera prema jedinicama koje se vraćaju sa ratišta. U uvodu stoji da se naredba izdaje na osnovu naredbe generala Glavnog štaba... načelnika Glavnog štaba, o izveštajima da određene jedinice na povratku sa bojišta otvaraju pešadijsku vatru na naseljena mesta, i da tako ugrožavaju živote i sigurnost civilnog stanovništva i izazivaju remećenje javnog reda i mira i vojne discipline. Zatim stoji naredba, tačka 1: „Strogo zabraniti povratak jedinica sa ratišta u svoje garnizone i mirnodopske lokacije pre organizovanog sakupljanja i skladištenja svog pešadijskog naoružanja, municije, minskih eksplozivnih naprava od vojnih regruta.“

ADVOKAT MIŠETIĆ: Časni Sude, hteo bih da se označi ovaj dokazni predmet, i da se uvrsti u spis.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Bez prigovora.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare?

sekretar: Dokazni predmet Odbrane D888, časni Sude.

SUDIJA ORIE: D888 je usvojen u spis.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Sledeći dokument, gospodine sekretare, je dokument broj 2097 po Pravilu 65 ter, molim.

prevodilac: Hvala vam što čitate polako.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Ovo je naredba komandanta 112. brigade od 20. avgusta, koja se tiče kršenja naredbe i discipline i međunarodnog ugleda Republike Hrvatske. Ona kaže: „Ovim naređujem...“ opet, ovo je na osnovu naredbe komandanta operativne grupe, „...da se uspostavi kontrola u svim jedinicama i da se momentalno preduzmu mere protiv paljenja objekata i ubijanja životinja. Disciplinske i krivične mere da se preduzmu protiv svih neodgovornih pojedinaca.“

ADVOKAT MIŠETIĆ: Časni Sude, hteo bih da se označi ovaj dokazni predmet, i da se uvrsti u spis.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Bez prigovora.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare?

sekretar: Dokazni predmet Odbrane D889, časni Sude.

SUDIJA ORIE: D889 je usvojen u spis.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Gospodine sekretare, ako mogu da dobijem dokazni predmet Odbrane D652, molim.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Ovo je opet naredba koju prenosi komandant 113, prenoseći iste naredbe, kao što možete da vidite, opet 20. avgusta, opet pozivajući na disciplinske mere i pokretanje krivičnog postupka protiv odgovornih pojedinaca.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ako sada možemo da predemo, gospodine sekretare, na dokazni predmet Odbrane D653, molim.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Ovo je komandant... naredba komandanta Operativne grupe Zapad, 20. avgust 1995. godine, koja kaže da se ova naredba prosleđuje na osnovu neidentifikovanog manjka naredbi i discipline i u pogledu međunarodnog ugleda Republike Hrvatske, a kako bi se opet uspostavila kontrola u svim jedinicama: da se preduzmu mere protiv spaljivanja objekata i ubijanja životinja, da se preduzmu disciplinske i krivične mere protiv neodgovornih pojedinaca. Zatim ova naredba kaže: „Komandanti bataljona i nezavisnih jedinica

moraju da obrate posebnu pažnju, zajedno sa svojim potčinjenim komandantima, pa sve do komandnog nivoa voda, na spaljivanje i ubijanje životinja, jer ćemo se naći u situaciji da vojska neće imati gde da kampuje.“ Sada, gospođo Botteri, da li ste tada znali da su naredbe prosleđivane u tom periodu od 18. do 21, 22. avgusta, u oba smera u lancu komandovanja, u vezi uspostavljanja discipline unutar jedinica? Da li ste znali za ove vrste naredbi?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: I onda je bilo na komandantima pojedinačnih podređenih jedinica da preduzmu disciplinske mere koje su bile neophodne kako bi se obezbedili red i disciplina u jedinicama. Tačno?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Svakako.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Utvrdili smo da je jedna od mera bila demobilizacija ovih problematičnih vojnika, ali hajde da popričamo o nečemu što je bilo naglašeno tokom glavnog ispitivanja tužioca, a tiče se velikog broja disciplinskih mera preduzetih protiv vojnika koji su bili odsutni bez dozvole. Da li se sećate te diskusije kada vas je ispitivao tužilac?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Sada ću pročitati deo svedočenja pred Sudom, i onda ću vam pokazati neka dokumenta i postaviti vam pitanja. 9. aprila 2008. godine, i 11. aprila 2008. godine, mi... ovo Pretresno veće je čulo svedočenje svedoka Edwarda Flynn, koji je bio predstavnik Akcionog tima za ljudska prava i koji je radio u sektoru Jug. On je govorio na strani 1.097 transkripta, i pročitacu vam njegovo svedočenje. On kaže na pitanje tužioca: „Da li primećujete paragraf koji se odnosi na paljenje kuća i uočavanje dva vojnika koji pripadaju 4. gardijskoj brigadi koji odmaraju pored kuća u plamenu?“ On je odgovorio: „Da. Napisao sam da, ovde, 4. splitska brigada – da, sećam se toga. Bio sam prisutan. Video sam to.“ „Kako ste identifikovali jedinicu kojoj su pripadali vojnici?“ „Znate, u to vreme, bila su mi poznata različita obeležja vojnika iz različitih jedinica, ali sam takođe mogao da se oslonim na pomoć jednog od mojih kolega oko te informacije.“ Zatim, u transkriptu sa suđenja na strani 1321 i 1322, na moje pitanje, gospodin Flynn je svedočio da nije video oklopna vozila u blizini tog sela, da su ti vojnici 4. gardijske brigade mogli biti u – da koriste civilno prevozno sredstvo, i da nije primetio zvuke paljbe ili neke druge vidljive ili čujne dokaze da se tamo odvijala vojna operacija. Sada, pre nego što vam postavim pitanja o tom incidentu, dozvolite mi da vam pokažem jednu naredbu generala Gotovine.

ADVOKAT MIŠETIĆ: To je dokazni predmet Odbrane D204, gospodine sekretare.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Ovo je naredba koju je izdao general Gotovina 10. avgusta, i u njoj piše: „Na osnovu informacija Hrvatske vojske sa oslobođenih područja, njihove analize, i

u cilju da se spreči pljačkanje imovine, nedisciplinovano ponašanje, i da bi se sačuvali ljudski životi, ovim naređujem...” Tačka 1 je: „Zabranjujem proizvoljno kretanje pripadnika Hrvatske vojske u oslobođenim područjima bez znanja njihovih nadređenih komandanata.“

ADVOKAT MIŠETIĆ: Sada, ako možemo da pređemo na dokazni predmet Odbrane D205, molim.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Reč je o komandantu 113. brigade, koji nakon primanja naredbe generala Gotovine, izdaje istu tu naredbu svojim podređenima. U njoj, prva tačka je, opet: „Zabranjujem kretanje pripadnika 113. pešadijskog bataljona Hrvatske vojske po oslobođenim područjima bez znanja nadređenog komandanta.“ Sada, pre svega, na osnovu ove dve naredbe i činjenice da je to tačka 1 u obe naredbe, jedan od problema koji se tiče vojnika koji možda vrše prekršaj jeste što su oni bili odsutni iz svojih jedinica i da komandanti nisu znali gde su bili njihovi vojnici. Tačno?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ako sad možemo da pređemo na dokument D192, molim.

prevodioci: Beleške prevodioca: Kabine imaju problem da čuju advokata. Ako bi naslon za čitanje mogao da se postavi tako da mu je mikrofon bliže, molim, to bi bilo odlično. Hvala.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Primećujem da gospodin Kehoe nikad nije imao ovaj problem.

SUDIJA ORIE: Uzdržaću se od komentara na ovo, gospodine Mišetiću.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Gospođu Botteri, ovo je zahtev koji je poslao komandant Kotlar. Vidite da je, 12. avgusta, izdao izričitu naredbu da komandanti moraju da znaju gde su im vojnici. Postoji dugačka lista vojnika za koje traži prisilno privođenje. Pod brojem 29, jedan od tih vojnika je bio Vladimir Gojanović. Očigledno, komandant Kotlar nije znao gde su neki od mobilisanih vojnika iz njegove jedinice.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ako možemo da pređemo na dokazni predmet Tužilaštva P200, molim.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Gospodin Gojanović je svedočio pre ovim Pretresnim većem, i ovo je naredba o demobilizaciji koju je izdao komandant Kotlar, a koja se tiče gospodina Gojanovića. Kaže da će on biti demobilisan 7. septembra. Sada, imam nekoliko pitanja za vas na osnovu svih ovih dokumenata koje smo sada pogledali. U ovom konkretnom slučaju, vidite da je gospodin Gojanović odsutan iz svoje jedinice, makar po gospodinu Kotlaru; ipak, gospodin Gojanović je svedočio da nikada nije primio disciplinsku meru i da jedina stvar koja mu

se desila na kraju jeste da je bio demobilisan. Da li je to u skladu sa vašim razumevanjem koja vrsta mere je preduzeta protiv vojnika kao što je gospodin Gojanović, koji je očigledno bio odsutan iz svoje jedinice?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Hoćete mi ponoviti pitanje?

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Za gospodina Gojanovića, na osnovu ovih dokumenata, komandant 113. nije znao gde se on nalazi, kao i za nekoliko drugih pojedinaca, koji su bili mobilisani u sastav 113. brigade, i mera koja je izgleda bila preduzeta protiv gospodina Gojanovića, jedina mera, bila je naredba demobilizacije koja se nalazi na vašem ekranu. Moje pitanje vama je: Da li je ta mobilizacija bila jedan od načina na koji su komandanti, kao što je komandant Kotlar, postupali prema pojedincima koji nisu ostajali unutar svojih jedinica?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Pa logično je da je tako, da.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Pređimo na sledeći korak. Pročitao sam vam deo u kome je gospodin Flynn video dva pripadnika 4. gardijske brigade pored zapaljenih zgrada, bez očiglednih znakova neprijateljstva ili vojnih operacija u blizini. Juče smo utvrdili da su mnoge disciplinske mere bile preduzete protiv vojnika koji su bili odsutni bez dopuštanja. Moje pitanje vama je: Ako komandant zna da je njegov vojnik odsutan iz jedinice ali ne može da dokaže šta je taj vojnik radio dok je bio odsutan iz jedinice, koju disciplinsku meru je mogao da preduzme, za koju može da dokaže, kao dodatak demobilizaciji?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Nisam razumjela pitanje.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: To je bilo loše postavljeno pitanje. Komandant koji može da dokaže da je njegov vojnik bio odsutan iz jedinice, može da preduzme samo disciplinsku meru kažnjavanja vojnika zato što je bio odsutan iz njegove jedinice. Tačno?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Ako on sumnja ili ako ima subjektivni stav da je vojnik možda krao iz kuća dok je bio odsutan iz jedinice, da je možda palio kuće dok je bio odsutan iz jedinice, on ne može da preduzme disciplinsku meru protiv tih prekršaja, osim ako ima dokaz koji to može da potvrdi. Da li je to tačno?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Ne. Stegovna mjera se može samo odnositi na odsustvo, a ni u kom slučaju se ne može provesti stegovni postupak za eventualne radnje koje je on počinio za vreme njegovog odsustva, jer za to nema ni dokaza. Na taj način je nemoguće provesti postupak.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Ako se vratimo na to gde smo počeli jutros, ako je, u stvari, sumnja bila da, to što je on radio dok je bio odsutan iz jedinice, ako se smatralo za

krivično delo, to je bila stvar koja se rešavala sa kriminalističkom policijom ili vojnom policijom. Tačno?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Hajde sad da popričamo kako je ova demobilizacija... o nekim problemima demobilizacije.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ako možemo prvo da idemo na dokument broj 4130 po Pravilu 65 ter, molim.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Ovo je transkript sa sastanka koji je održao predsednik Franjo Tuđman 23. avgusta 1995. godine, sa, između ostalih, ministrom odbrane i ministrom unutrašnjih poslova.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ako možemo da pređemo na stranu 9 u engleskoj verziji, molim, i to je strana 17 u hrvatskoj verziji.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Na vrhu strane, to je govor ministra Jarnjaka, na vrhu hrvatske verzije. To je na sredini gornjeg dela na strani u engleskoj verziji. On kaže: „Imamo značajan pad kriminaliteta u Osijeku i u tom području; ipak, postoji ogroman problem sada nakon *Oluje* i *Bljeska*, ponovo je veliki broj oružja u privatnom posedu, eksploziva, bez kontrole, koji jednostavno, ne znam, sada ćemo usvojiti ovaj zakon i moraćemo da pokrenemo veliku kampanju kako bi se vratilo to oružje. Pazite, ja znam puške, automatske, kakve god želite.“ Onda gospodin Šušak kaže: „Gospodine predsedniče, ovdje, u kući, privatnoj kući, da uđete unutra i nađete 100 kilograma eksploziva, to je ništa.“

ADVOKAT MIŠETIĆ: Sada, ako možemo da okrenemo stranu u engleskoj verziji, molim, kao i u hrvatskoj.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: U hrvatskoj verziji, gospođo Botteri, gospodin Šušak je drugi odozdo, taj unos pre odeljka Ivana Jarnjaka; a u engleskoj verziji, to je na vrhu. Kaže: „Ministre Šušak, ovo što radimo sa mobilizacijom radimo bez zakona, jer jednostavno oduzimamo silom. Ne postoji zakon koji govori šta vam je dozvoljeno da radite a šta nije.“ Onda Jarnjak kaže: „Donešen je zakon koji kaže šta je dozvoljeno a šta nije, ali problem je što niko neće da prijavi. Niko nikoga neće da prijavi. Granata imate koliko hoćete.“ Onda general Červenko kaže: „U procesu, gospodine predsedniče, u procesu demobilizacije, 15 ljudi je poginulo do sada, 15 ljudi.“ Onda Červenko nastavlja: „Oni su bacali granate jedni na druge i tako dalje. Petnaestoro ljudi je do juče poginulo u procesu demobilizacije.“ Šušak kaže: „OK. Ovo takođe uključuje samoubistva, ali, gospodine predsedniče, rezultat će na kraju

demobilizacije biti više mrtvih nego tokom operacije. Uvek je tako bilo, u svakoj operaciji koju smo izvodili.“ Predsednik kaže: „Samo trenutak. Da li demobilizujete sa naoružanjem?“ Červenko kaže: „Oni predaju naoružanje.“ Šušak kaže: „Ali oni predaju naoružanje koje im je zvanično dato, gospodine predsedniče, ono što sad imamo u operaciji, naročito domobranci i rezervisti. Oni neće prijaviti ništa što uzmu. Mi njima damo pušku i oni nama vrata pušku. Ali činjenica da je on pored toga uzeo još dve, to je nešto o čemu nemamo evidenciju.“ Ivan Jarnjak: „Zatim pravo na sve te trofeje i sve, ratni plen i sve to.“ Šušak kaže: „To nije problem; to je registrovano.“

SUDIJA ORIE: Mislim da idete prilično brzo za zapisničara...

ADVOKAT MIŠETIĆ: Upravo sam slušao kanal na francuskom.

SUDIJA ORIE: Ne. To ne pomaže, jer zapisničar je onaj koji ne govori.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Izvinjavam se.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Na sledećoj strani, gospodin Jarnjak kaže: „Ne, oni se ne registruju, u tome je poenta.“ Šušak kaže: „Da, ne registruju se.“ Sada, gospođo Botteri, vi možete da nam pomognete oko pojašnjavanja ovoga što smo upravo pročitali, o problemima sa demobilizacijom branitelja i rezervista... Da li znate kako su oni mogli i odakle im to naoružanje koje sama Hrvatska vojska nije mogla da prati, odakle su uzimali to oružje?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da se ne ponavljam. Ja bih se složila sa tekstom koji je pročitano, znači da je to mogao biti trofej, ratni plijen, eventualno naoružanje koje nije evidentirano.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Čuli smo svedočenje svedoka Tužilaštva, Ive Karduma, koji je govorio o činjenici da je na tone eksploziva nađeno u bivšoj takozvanoj Krajini, kada su je zauzele hrvatske vlasti. Da li vam je poznata činjenica da... ovi rezervisti kada su ušli u zonu, da su bili u mogućnosti da otkriju oružje koje su ostavili Srbi?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Je, to sam čula, ali nije bilo moje područje, čula sam za neko veliko skladište u kojem se našlo takvo naoružanje.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Postavljam vam ova pitanja zbog odnosa prema disciplini koje ovo pitanje može da ima. Da li je, u stvari, slučaj rezervista koji su napuštali ili ulazili u zonu, da su vojnici dobijali oružje, bez znanja njihovih komandanata i hrvatskih institucija? Da li vam je to poznato?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: A kada je gospodin Šušak u ovom transkriptu govorio o tome da „proces demobilizacije će rezultirati sa više smrtnih slučajeva nego sama operacija,“ da li možete da nam pomognete sa tim šta je on – na šta on tačno misli u transkriptu?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Moje mišljenje... ja prvi put čujem ovaj tekst, ali ono što mogu zaključiti, odnosno pretpostaviti, da se gosp... ministar Šušak boji baš takve situacije što mnogi vojnici, koji su došli do naoružanja za koje službeno ne postoje evidencije, mogu izazvati takve incidente.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Časni Sude, hteo bih da se označi ovaj dokazni predmet, i da se uvrsti u spis, ovaj transkript.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Bez prigovora.

SUDIJA ORIE: Gospođo Gustafson? Gospodine sekretare?

sekretar: Časni Sude, ovo postaje dokazni predmet Odbrane D890.

SUDIJA ORIE: D890 je usvojen u spis.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Nadovezaću se na ovu temu, časni Sude. Ako mogu da dobijem dokazni predmet Odbrane D586, molim.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Spomenuli ste probleme oko oružja i probleme, to se nalazi u vašem poslednjem odgovoru: „Vojnici koji su došli do naoružanja za koje službeno ne postoje evidencije, mogu izazvati takve incidente.“ Sada, ovo je pismo Joška Morića iz Ministarstva unutrašnjih poslova gospodinu Laušiću, koje govori tačno o ovoj temi. Kao što možete videti, on kaže: „Primili smo informaciju da je demobilizacija određenog broja regruta počela i da se uskoro može očekivati još opsežnija mobilizacija.“

ADVOKAT MIŠETIĆ: Časni Sude, mislim da ovde moramo da ispravimo prevod. Treba da stoji... u originalu na hrvatskom, stoji: „Da se uskoro može očekivati još opsežnija demobilizacija.“

SUDIJA ORIE: To ima smisla.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: „Povratkom jedinica Hrvatske vojske i demobilizacijom regruta, određena količina oružja, municije, mina, eksploziva i drugog smrtonosnog materijala je doneta u prethodno oslobođene delove zemlje. Procenjujemo da će količina materijala porasti kada planirani broj regruta bude u potpunosti demobilisan.“

ADVOKAT MIŠETIĆ: Možemo li da okrenemo stranu, molim.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: „Posledice pristizanja nove količine materijala su se već videle u slučajevima kada su korišćeni za kršenje javnog reda i zakona, izazivali javnu opasnost i napadali ovlašćene službenike ili ih sprečavali da vrše njihovu dužnost.“ On onda predlaže niz akcija koje treba da sprovedu MUP i vojna policija, koje se tiču ovog procesa demobilizacije. Sada, disciplinski prekršaji koji su se ticali zloupotrebe oružja ili disciplinske sankcije koje su izdate zbog zloupotrebe oružja ili iznošenja oružja izvan skladišta, a to je neki drugi slučaj u odnosu na onaj koji vam je pokazan u glavnom ispitivanju, da li su one takođe bile, te disciplinske mere, deo napora? Drugim rečima, disciplinske mere koje su trebale da osiguraju da je oružje propisno skladišteno i oduzeto od regruta, da li ste vi tako razumeli u to vreme - da je to bio deo procesa da se osigura povratak zakona i reda u tom području?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Gospodine sekretare, ako možemo da dobijemo dokument broj 646 po Pravilu 65 ter.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Ovo je sad, čini se, inspekcija koju je sproveo pukovnik general Živko Budimir u splitskoj vojnoj oblasti i njegov izveštaj o inspekciji poslat načelniku Glavnog štaba, generalu Červenku, 18. avgusta 1995. godine.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ako možemo da pređemo na stranu 2, molim, i stranu 2 u hrvatskoj verziji, molim.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Inspekcija generala Budimira, u rubrici *problemi*, on piše: „Nedostatak dobrih i kompatibilnih sredstava komunikacije, značajno ometa komandovanje jedinicama, naročito tokom ofanzivnih operacija.“ Zatim se nastavlja: „Problem...“ --

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ako možemo da pređemo na sledeću stranu u engleskoj verziji.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: „Problem koji se tiče sredstava komunikacije je još očigledniji u rezervnim jedinicama koje su mobilisane malo pre početka operacije *Oluja*.“ Deo pod *b* kaže: „Promene komandnog osoblja u rezervnim jedinicama koje su bile demobilisane duži vremenski period i komanda i osoblje komande tek u borbama prepoznaju pravo stanje unutar jedinica.“ Da li možete malo da nam pojasnite da... ta dva paragrafa koji se odnose na rezervne jedinice? Same rezervne jedinice su bile demobilisane dosta vremena pre operacije *Oluja*, da li je to tačno, mnoge jedinice?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da, za veliki broj jedinica to vrijedi.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: I onda je došlo do masovne mobilizacije veće uoči operacije *Oluja*. Da li je to tačno?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Tačno je.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: General Budimir primećuje da su komandanti ovih jedinica, koje su bile mobilisane veće uoči *Oluje*, su prepoznali realno stanje u jedinicama kada je jedinica bila u borbi. Da li je to... iz vaše perspektive ili iz vašeg znanja u splitskoj vojnoj oblasti, da li je to nešto što se slaže sa vašim pogledom na to - šta su komandanti rezervnih jedinica stvarno znali šta se dešava u njihovim jedinicama?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Časni Sude, hteo bih da se označi ovaj dokazni predmet, i nudim ga na usvajanje u spis.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Bez prigovora.

SUDIJA ORIE: Gospođa Gustafson, bez prigovora. Gospodine sekretare?

sekretar: Časni Sude, kao dokazni predmet Odbrane D891.

SUDIJA ORIE: D891 je usvojen u spis. Gospođu Botteri, mogu li da vam postavim dopunsko pitanje? Pitali su vas, da li ono što ste videli u ovom dokumentu, odnosno, kakvo je bilo pravo stanje tih rezervnih jedinica, da li se vaš stav slagao sa onim što ste videli u dokumentima. Šta ste vi znali o komandantima rezervnih jedinica i njihovom znanju o stanju u njihovim jedinicama? Šta je osnova vašeg mišljenja o ovoj stvari?

SVEDOKINJA BOTTERI: U samoj komunika... eventualnoj komunikaciji sa njima i u ocjeni i procjeni dokumentacije koju sam dobivala od različitih postrojbi.

SUDIJA ORIE: To je prilično neodređen odgovor. Možete li da budete koncizniji, konkretniji? Rekli ste - vaša komunikacija sa njima. Na koju vrstu komunikacije mislite?

SVEDOKINJA BOTTERI: Nisam mislila na izravnu komunikaciju, usmenu, nego na pismenu komunikaciju.

SUDIJA ORIE: Kakvu vrstu prepiske ste primali, u kojoj bi komandanti ovih rezervnih jedinica iskazali svoja mišljenja o razlikama između stanja unutar jedinica, kada su u borbi i kada nisu u borbi? Šta je to što je uzrokovalo da oni komuniciraju sa vama o ovim stvarima?

SVEDOKINJA BOTTERI: Više puta to ne bi morala biti izravna komunikacija sa samim... osobna komunikacija ne, ali... Jedan primjer ću vam dat. Rekla sam maloprije da sam izvješća o vojno-stegovnoj odgovornosti imala obvezu u roku dostavljati svojoj nadležnoj upravi. Bila sam vezana rokovima. Da bih to ostvarila, od podređenih postrojbi sam morala dobit izvješća. Imala sam velikih problema da to od njih dobijem na vrijeme, i to je na primjer jedna vrsta komunikacije koju sam ja morala imat sa njima. Bila sam u situaciji da bi ispoštivala rokove ukoliko su više instance tražile od mene da obavim svoj posao, koji, a da bih ga ja na vrijeme izvršila, morala sam određene podatke dobit od zapovjednika brigada. Sa puno veće poteškoće u ostvarivanju svojih zadaća koje su ovisile o njihovim izvješćima, imala sam sa zapovjednicima pričuvnih brigada. Ne znam je li sam sad bila dovoljno jasna?

SUDIJA ORIE: Pa, bili ste veoma jasni, ali ne na temu o kojoj sam vas pitao. Da li možete da nam date primer komunikacije, iz koje ste saznali da ono što ste rekli se slaže sa onim što se nalazi u ovim dokumentima, jedan primer toga? Ne samo to da je bilo teško dobiti sve na vreme i da izvestite na vreme, i da ste imali probleme sa tim, već samo primer komunikacije putem koje ste vi bili obavješteni o tome kako su oni videli pravo stanje unutar svojih jedinica za vreme borbe?

SVEDOKINJA BOTTERI: Ne mogu se izjasniti na konkretno pitanje što su određeni zapovjednici mislili o stanju u njihovim postrojbama - da sam imala izravna saznanja o tome, ali sam u svom djelokrugu rada mogla zaključiti da se radi o takvoj situaciji.

SUDIJA ORIE: Molim vas nastavite, gospodine Mišetiću.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Hvala vam, gospodine predsedavajući.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Gospođo Botteri, hajde da se nadovežemo na to... na tu temu. Šta znate o... dopustite mi da vam postavim prvo pitanje. Profesionalne brigade su imale kasarne, zar ne?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: A rezervne brigade?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Pričuvne brigade su, uglavnom, bile dislocirane. U raznoraznim taborima, na terenu.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Ali rezervisti, kada više nisu bili na dužnosti, da li su se vraćali u kasarne ili su išli kući?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Odlazili kući.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Te rezervne brigade, one su imale neke fiksne objekte koje su bile stalne kasarne?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Dakle, makar delimično, vi znate da bi komandant rezervne brigade imao mnogo više problema da prati svoje vojnike kada nisu u borbi, nego, recimo, komandant profesionalne brigade čiji su vojnici bili smešteni u kasarnama. Tačno?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Gospodine sekretare, mogu li da dobijem... moram da koristim ERN broj. Unešen je od strane Tužilaštva u elektronski sistemu sudnice, ali ne postoji broj po Pravilu 65 ter. To je 0354-2830.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Ovo je izveštaj o disciplinskim merama i sankcijama koje ste poslali pravnom odeljenju 18. oktobra 1995. godine.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ako možemo da okrenemo stranu, molim, i predemo na treću stranu originala.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Ovo je spisak tabela disciplinskih mera koje su preduzete od 1. januara 1995. godine do 30. juna 1995. godine. Ako pogledamo dno strane, vidimo da je u tom periodu izdato 1.138 disciplinskih mera. U vašoj izjavi...

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ako možemo da okrenemo... Samo trenutak.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: U vašoj izjavi, u vašem odgovoru na pitanje 19...

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ako možemo da okrenemo stranu u dokumentu na ekranu, molim.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Postoji... ovaj izveštaj pokazuje 261 postupak koji se vodi, u jednom izveštaju, a u dodatku stoji još 227 postupaka, a drugi dodatak pokazuje 891 postupak.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ako možemo opet da okrenemo stranu, molim.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Sve ukupno, kada ih sve saberete, ispada da se 1.431 disciplinski postupak vodio u trećem godišnjem kvartalu, nasuprot 1.138 disciplinskih mera koje su sprovedene u prva dva kvartala zajedno. Moje pitanje je: Da li ste приметили porast u broju disciplinskih mera u trećoj četvrtini 1995. godine?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da, jer ja sam ta izvješća dostavljala upravi.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Da li ste razumeli zašto je više disciplinskih mera bilo... bilo podnešeno u trećem godišnjem kvartalu za razliku od prva dva kvartala?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Pa, normalna stvar da mi je bilo poznato.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Zašto ne biste znali zašto je došlo do tako velikog broja... velikog povećanja u broju disciplinskih mera u trećem kvartalu?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Pa, na osnovu statističkih podataka koje sam dobivala.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: U redu. Vaša izjava se odnosi na činjenicu da je bio veći broj mobilisanih pripadnika u trećem kvartalu nego što ih je bilo u prva dva?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Da li je povećanje disciplinskih mera na bilo koji način povezano sa povećanjem mobilisanih pripadnika u trećem kvartalu?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Pa svakako.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: A šta je sa rezervnim pripadnicima koji su povećali broj disciplinskih mera?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Pojasnite mi pitanje.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Rezervisti su bili manje disciplinovani...

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Ja se izvinjavam. Koncentracija već opala. Hoće li bit brzo pauze?

SUDIJA ORIE: Možemo da uzmemo pauzu. Možda bi to bilo mudro. Možete li nam onda dati dalji nagoveštaj, gospodine Mišetiću?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Oko pola sata.

SUDIJA ORIE: Ako nastavimo u 12.35 časova , šta bi onda...

ADVOKAT MIŠETIĆ: Bio bih gotov do 13.00 časova, otprilike.

SUDIJA ORIE: Do 13.00 časova otprilike. Gospođo Gustafson, da li bi to vama prouzrokovalo neke probleme?

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Očekujem da će mi trebati 15 do 20 minuta, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Hvala vam. Imaćemo pauzu, i nastavljamo u 12:35 časova.

(pauza)

SUDIJA ORIE: Iako možda postoji dobar razlog zašto malo kasnimo, ja se ipak izvinjavam jer to može da ima uticaj na vremenski raspored strana. Gospodine Mišetiću, izvolite nastavite.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Hvala vam, gospodine predsedavajući.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Gospođu Botteri, pitanje koje sam vam postavio na kraju, razlog što je toliko više disciplinskih mera preduzeto u trećem kvartalu, je taj što je bilo mnogo više mobilizovanih vojnika u trećem kvartalu. Tačno?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da. Radilo se o više mobiliziranih vojnika koji su bili manje disciplinirani, i to je po mom mišljenju i rezultiralo povećanim brojem vojno-stegovnih mjera.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: U redu.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Gospodine sekretare, ako mogu da dobijem dokument broj 1150 po Pravilu 65 ter, molim. Izvinjavam se. Zaboravio sam da ponudim to u dokaze. Časni sude, mogu li da ponudim ovaj dokument na usvajanje?

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Bez prigovora, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare.

sekretar: Časni Sude, to postaje dokazni predmet Odbrane D892.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Izvinjavam se, časni Sude. Upravo mi je ukazano da, samo za zapisnik, da smo imali broj po Pravilu 65 ter, a to je bio broj 391. Hvala vam.

SUDIJA ORIE: To je onda takođe u zapisniku. D892 je usvojen u spis. Možemo li da postavimo jedno dodatno pitanje? Primetio sam da smo u ovim statistikama naišli na dva slučaja kojima se bavio vojno-disciplinski sud u trećem kvartalu. Možete li nam objasniti zašto su postojala samo dva slučaja, a to se ne čini da je mnogo, ali možda možete da objasnite?

ADVOKAT MIŠETIĆ: To se ne nalazi na ekranu. Mislim da ona gleda u ekran, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Ne, nije više na ekranu. To je bila slična statistika, i nalazi se na devetoj strani, mislim... ne. Dozvolite mi da pogledam samo. To je na strani 10 od 12, koliko ima prethodni dokument.

SVEDOKINJA BOTTERI: Moram naglasiti da je sukladno odredbama Propisnika o vojnoj stezi, vojno-stegovni postupak pred vojno-stegovnim sudom se mogao provoditi samo za dočasnike i časnike. To je jedan od...

SUDIJA ORIE: Da. Ali pitam vas ovo, jer ste rekli da postoji određen broj ljudi koji su bili predmet ove nadležnosti; ipak, broj je bio dva; jedan u kategoriji A, jedan u kategoriji C. To ne izgleda kao visoka produktivnost, ali možda možete da nam objasnite ovaj relativno nizak broj?

SVEDOKINJA BOTTERI: Pa, najprije ograničen broj onih koji su mogli podpadat pod odgovornost vojno-stegovnog suda, kao što sam spomenula. Dosta, rekla bih, kompliciran i dug postupak provođenja pred vojno-stegovnim sudom, a ovdje su prikazivani samo predmeti koji su bili okončani, što ne znači da u to doba nije vođeno i više vojno-stegovnih postupaka pred vojno-stegovnim sudom.

SUDIJA ORIE: Da. Da li to znači, da je u vremenu koje je usledilo taj broj značajno porastao, u skladu sa povećanim brojem disciplinskih mera koje su preduzete u trećem kvartalu?

SVEDOKINJA BOTTERI: Ja pretpostavljam da bi moglo doć do toga, ali to... može se potražiti u arhivi vojno-stegovnog suda.

SUDIJA ORIE: Da. Molim vas, nastavite.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Gospodine predsedavajući, mislim da, samo kao administrativna stvar, tako da zapisnik bude jasan, mislim da postoji problem da li je dokument koji sam ja dao na usvajanje isti kao dokument broj 391 po Pravilu 65 ter.

SUDIJA ORIE: Možete li molim vas da razrešite to.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Ja sam pogrešno izgovorila. To je bio broj 3391.

SUDIJA ORIE: 3391.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ako bih gospodine sekretare sad mogao opet da dobijem dokument broj 1150 po Pravilu 65 ter, molim.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Gospođo Botteri, ovo je izveštaj koji je izdat od strane Odeljenja za pravne poslove u Zagrebu 15. aprila, 1996. godine. Predmet je: „Izveštaj o disciplinskim merama i kaznama izrečenim u Hrvatskoj vojsci i krivični postupci okončani pred vojnim sudom u periodu od oktobra do decembra 1995. godine.“

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ako možemo da idemo na stranu 5 ovog izveštaja u engleskoj verziji. Nisam siguran da imamo pravu stranu. Trebalo bi da bude... u hrvatskoj verziji, treba da se vratimo unazad.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Ako sad čitamo stranu... – ili paragraf u hrvatskoj verziji, paragraf 3, pogrešno numerisan u engleskoj verziji kao drugi paragraf 2, kaže se: „Kao što se može zaključiti iz prethodnog, sproveden je veliki broj disciplinskih postupaka. Većina njih je sprovedena u splitskoj vojnoj oblasti, njih 1257; dok je 1048 disciplinskih mera bilo izrečeno u vojnoj oblasti Osijek.“

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ako možemo da predemo na stranu 8 u engleskoj verziji.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Zaključak u paragrafu 1 kaže: „Veliki broj disciplinskih postupaka je sproveden u periodu od oktobra do decembra 1995. godine. Velika odstupanja su, međutim, primećena u broju disciplinskih postupaka koji su sprovedeni i disciplinskih mera koje su izrečene u različitim vojnim oblastima. Ova odstupanja treba da odražavaju pravo stanje stvari. Ali, ako u obzir uzmemo činjenicu da je 1.257 disciplinskih mera sprovedeno u splitskoj vojnoj oblasti a nijedna u vojnoj oblasti Gospić, očigledno je da se radi o drugačijim kriterijumima kažnjavanja, odnosno, o različitim disciplinskim politikama u različitim vojnim oblastima. Treba se pozabaviti takvom situacijom.“ Iz ovog odlomka, gospođo Botteri, da li je vaše shvatanje ovog dokumenta, da autor ovog dokumenta koristi ovaj... koristi splitsku vojnu oblast kao primer vojne oblasti koja je, u stvari, sprovela veliki broj disciplinskih mera, u poređenju sa, recimo, vojnom oblašću Gospić?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da, svakako. Ne samo u usporedbi sa zbornim područjem Gospić, nego sa svim drugim zbornim područjima. Ovaj... moj komentar bi bio da je to odraz onoga što sam ovdje pokušala u svojim izjavama prikazati, i odraz situacije koliko se u zbornom području Split inzistiralo na provođenju i uspostavljanju vojne stege.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Gospođo Botteri, videli smo statistike, videli smo da, u poređenju sa drugim vojnim oblastima, da je splitska vojna oblast, makar u četvrtom kvartalu, bila vodeća po broju preduzetih disciplinskih mera. Vi ste bili osoba u komandi zadužena za

pravne poslove i za praćenje dešavanja koja se tiču sprovođenja vojne discipline u vojnoj oblasti.
Tačno?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Da li je nekad došlo do toga da ste, u procenjivanju informacija koje su stizale do vas, posumnjali da sistem vojne discipline ne funkcioniše, da postoji problem u sistemu... stavimo sa strane vaše predloge koje ste napravili u pismu od 14. avgusta, povrh toga, da li je bio neki trenutak kada ste rekli, „Sistem je pokvaren ili sistem ne funkcioniše“?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Ako nešto nije funkcionisalo u smislu sistema vojne discipline, da li možemo reći da je bila vaša dužnost da obavestite generala Gotovinu i pripadnike... ili vaše nadređene u Odeljenu za pravne poslove u Zagrebu, da nešto nije u redu, u smislu funkcionisanja sistema vojne discipline?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Da li ste ikada rekli generalu Gotovini da postoje neki problemi u funkcionisanju sistema vojne discipline u periodu između 4. avgusta 1995. godine i kraja decembra 1995. godine, izuzimajući naravno predloge koje ste naveli u pismu od 14. avgusta?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Gospodine predsedavajući, hvala vam. Nemam više pitanja za svedokinju.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Hvala vam, gospođo Botteri.

SUDIJA ORIE: Hvala vama, gospodine Mišetiću.

ADVOKAT KAY: Nemam pitanja, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Gospodine Kuzmanoviću?

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Nemam pitanja, časni Sude.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Časni Sude, rečeno mi je da pročitam za zapisnik da smo govorili... ili da zatražim dozvolu, rekao bih, da napravim ispravku u prevodu za dokazni predmet koji smo juče koristili. To je dokazni predmet Odbrane D879. Uočili smo grešku u prevodu, i želimo da

stavimo u zapisnik da ćemo zameniti stranu dokumenta koji nosi oznaku 1D58-0039 u sistemu elektronske sudnice.

SUDIJA ORIE: Gospođo Gustafson, da li ste imali priliku da proverite...

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Ne, još uvek ne, časni Sude. Prvi put čujem za to.

SUDIJA ORIE: To je u zapisniku i onda će nova kopija postati važeća, osim ako gospođa Gustafson ne kaže da ima nekih prigovora na novi prevod pre sledećeg utorka. Molim vas nastavite, gospođo Gustafson.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Hvala vam, gospodine predsedavajući. Samo se pitam da li gospodin Mišetić želi da ponudi na usvajanje poslednji dokument?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Mnogo vam hvala. Izvinjavam se i cenim to. Da, želim.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Nemam prigovor. Ali s obzirom da se odnosi konkretno na pitanje koje je pokrenuo časni Sud, a svedokinja nije mogla da da odgovor, dokument daje naznake da je bilo četiri vojno-disciplinska postupka pred vojno-disciplinskim sudom u splitskoj vojnoj oblasti u četvrtom kvartalu.

SUDIJA ORIE: Da. Ovo je pre svega iznošenje argumentacije, jer ste nam objasnili sadržaj, što možda nije primereno. Ali ako je tačno to što kaže gospođa Gustafson, onda ću razumeti da biste se složili da samo spominjanje ovoga nije način da se to obradi u postupku?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Da, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Hvala vam.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Izvinjavam se, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Molim vas, nastavite.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Ako možemo da dobijemo dokazni predmet Tužilaštva P1007 na ekranu, molim, i ako možemo da pređemo na stranu 4 u engleskoj verziji i stranu 3 na BHS-u, i ako možete da uveličate član 9.

DODATNO ISPITIVANJE: TUŽITELJKA GUSTAFSON

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

TUŽITELJKA GUSTAFSON - PITANJE: Gospođu Botteri, htela bih da pročitate za sebe član 9 Pravilnika o vojnoj disciplini.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Mora da je na prethodnoj strani u BHS verziji. Izvinjavam se.

TUŽITELJKA GUSTAFSON - PITANJE: Da li ste imali šansu da ga pročitate?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA GUSTAFSON - PITANJE: Da li je u redu reći da je ovo odredba koja se bavi kako bi trebalo preduzeti disciplinske mere protiv oficira i do-oficira u državnim administrativnim telima, preduzećima, i drugim pravnim telima, i da bi disciplinske mere trebalo da budu nametnute u skladu sa propisima u tim telima i vojno-disciplinski sudovi da se bave kršenjem discipline? Da li je ovo pravilno čitanje?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA GUSTAFSON - PITANJE: Hvala vam.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Ako sad možemo da pređemo na dokazni predmet Odbrane D881.

TUŽITELJKA GUSTAFSON - PITANJE: Gospođu Botteri, ovaj dokument koji ćete sada videti, ovo je set predloga razmatran ranije, predloga za... za izmenu Pravilnika o vojnoj disciplini. Kada prođete kroz dokument, da li vidite da se vaši predlozi bave Pravilnikom, i to član po član, hronološki? Dakle, prvo predlog za član 3, pa član 4, zatim član, onda član 9, i tako dalje. Da li je tako kako je navedeno?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Ako možemo onda da pređemo na poslednji paragraf u BHS verziji; a u engleskoj verziji, to je prvi paragraf na strani 2. Onda, ako bismo mogli... to bi trebalo da je prva strana na BHS verziji, poslednji paragraf. Izvinjavam se. I ako možemo da uveličamo poslednji paragraf kako bi svedokinja mogla lakše da ga pročita.

TUŽITELJKA GUSTAFSON - PITANJE: I ovo je vaš predlog koji se odnosi na član 9, paragraf 2, i predlog je da se navede postupak disciplinske odgovornosti i ovlašćenja ljudi koji služe u vojnim snagama Republike Hrvatske u štabovima, regionalnim administrativnim odeljenjima, i tako dalje, koji nisu uključeni u postojeće odredbe Pravilnika. Zabeležili ste: „S

obzirom da smo u našem radu do sada imali takve slučajeve, na primer, kršenje vojne discipline u: kancelarijama odbrane, štabovima, administraciji, i tako dalje.“

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Ako možemo da idemo na vrh sledeće strane u BHS verziji.

TUŽITELJKA GUSTAFSON - PITANJE: Ovo je paragraf na koji ste se pozvali u unakrsnom ispitivanju, gde se kaže: „Mislimo da je najjednostavniji način da se nosimo sa kršenjima discipline, da primenimo princip teritorijalnosti.“ Onda su vas pitali o tome. Zatim sledeći paragraf govori o promenama u članu 9, paragraf 3 Pravilnika. Zatim dalje na dnu strane, možete videti predloge za član 10, član 11, član 14, 15, 33, 34, i tako dalje. Gospođo Botteri, ovaj paragraf na vrhu strane 2, da li je to paragraf koji se odnosi na predloge da se izmeni član 9 Pravilnika?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA GUSTAFSON - PITANJE: A kada su vas pitali o tome u unakrsnom ispitivanju, vi ste rekli: „Mi smo hteli da postignemo sledeće: Pridodate jedinice koje nisu bile u organskom sastavu, i često smo pričali o tome u toku mog svedočenja, su takođe trebale da budu pod nadležnošću komandanta splitske vojne oblasti kad je u pitanju vojna disciplina. Tako da sve pridodate jedinice budu pod njegovom komandom kada se radi o vojnoj disciplini. To je bio naš predlog.“ Gospođo Botteri, na osnovu našeg tumačenja, član 9 nije imao nikakve veze sa pridodatim podređenim jedinicama. Član 9 se bavi oficirima i do-oficirima koji rade u određenim administrativnim telima, preduzećima i pravnim telima. Dakle, moje pitanje je: Ako je vaša namera bila da osigurate da pridodate jedinice budu pod disciplinskom nadležnošću komandanta vojne oblasti, zašto ste taj predlog dali ovde, u kontekstu izmene člana 9?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Mogu li vas zamolit da mi tekst članka 9 ponovno vratite na ekran?

TUŽITELJKA GUSTAFSON: To je bio dokazni predmet Tužilaštva P1007. Mislim da je bio na strani 3 u verziji na BHS, ili možda na strani 2, i na strani 4 u engleskoj verziji.

SVEDOKINJA BOTTERI: OK. Možemo se vratit na... pogledala sam članak 9, možemo se vratit ponovno na tekst mog prijedloga.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Izvinjavam se. Možemo li da se vratimo na dokazni predmet Odbrane D881.

TUŽITELJKA GUSTAFSON - PITANJE: Gospođo Botteri, setićete se da je to bio poslednji paragraf na strani 1, paragraf na dnu vašeg ekrana.

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Predloženo, za članak 9, se odnosilo na drugu kategoriju osoba, nego što sam predlagala kada sam govorila u pasusu o teritorijalnoj odgovornosti. Naime, članak 9 Propisnika o vojnoj stezi u prve dvije točke govori o izricanju stegovnih mjera, s tim da u točki dva istog članka pravi se izuzetak, te se navodi da se za takve osobe može provoditi i stegovni postupak prema pravilima ustanova u kojima te osobe rade. A točka tri članka 9, govori o stegovnim prijestupima tih osoba. U praksi, provedba ovako definiranog članka je bila nejasna, te sam stoga tražila da se izmenom tog članka isti preciznije definira u... i to u odnosu na nadležnost vojno-stegovnog suda za vojne prijestupa tih osoba. Ako ste primjetili, čak predlažem da se, po mogućnosti, i taksativno navedu te osobe. Ono što sam, za razliku od predloženog za izmene članka 9, predložene izmjene, što se tiče primjene načela teritorijalne... teritorijalnog načela, radilo se o prijedlogu da se takvo načelo primjeni i za stegovne pogreške i za stegovne prijestupe. Po mom tumačenju, to su dvije različite ... to su dva različita prijedloga, dvije različite situacije.

TUŽITELJKA GUSTAFSON - PITANJE: Dakle, vi smatrate da se ovaj paragraf odnosi na teritorijalni princip primenjen na pridružene podređene jedinice, iako član 9 ne govori o pridruženim podređenim jedinicama. Da li je to tačno?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Uložicu prigovor na tvrdnju da se ne odnosi na pridružene podređene jedinice. Paragraf 1 je veoma širok...

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Ja postavljam isto to pitanje, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Možete li... pa, samo da još jednom pročitam.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Izvinjavam se. Nisam razumela prigovor. Svedokinja se ranije složila sa mnom da se paragraf 9 odnosi na konkretne pojedince koji se spominju u tom članu.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Slažem se da se bavi time u 2. odeljku, ali to ne znači da se bavi nekim drugim stvarima u odeljcima 1 i 3.

SUDIJA ORIE: Možete li da preformulišete pitanje tako da prigovor gospodina Mišetića više ne stoji, i kako biste dobili odgovor koji tražite?

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Da, časni Sude.

TUŽITELJKA GUSTAFSON - PITANJE: Gospođu Botteri, prvi paragraf na strani 2, da li se odnosi na problem za koji tvrdite da postoji sa pridruženim podređenim jedinicama? Da li taj

paragraf predlaže izmenu tako da podređene pridružene jedinice budu pod disciplinskom nadležnošću okruga kome su pridodate?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Na koji paragraf mislite?

TUŽITELJKA GUSTAFSON - PITANJE: Prvi paragraf na strani 2, na vrhu strane koja se nalazi ispred vas.

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Vaše konkretno pitanje vezano za taj paragraf, prvi paragraf na drugoj stranici?

TUŽITELJKA GUSTAFSON - PITANJE: Da.

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Možete mi ga ponovit.

TUŽITELJKA GUSTAFSON - PITANJE: Prvi paragraf na strani 2, da li se odnosi na problem za koji ste rekli da je postojao sa pridruženim podređenim jedinicama? Da li taj paragraf predlaže izmenu tako da pridružene podređene jedinice budu pod disciplinskom nadležnošću onog okruga kome su pridodate?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA GUSTAFSON - PITANJE: Možete li da objasnite zašto je taj paragraf između predložene izmene za član 9, paragraf 2, i člana 9, paragraf 3, kada se član 9, paragraf 2, odnosi na disciplinsku odgovornost određenih pojedinaca koji rade u određenim telima i ne odnosi se na pridružene podređene jedinice?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Nije mi jasno vaše pitanje.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Časni Sude...

SVEDOKINJA BOTTERI: Možete pojasnit?

TUŽITELJKA GUSTAFSON:...s obzirom na ograničeno vreme koje imam, u ovom trenutku bih htela da nastavim dalje.

SUDIJA ORIE: Molim vas nastavite.

TUŽITELJKA GUSTAFSON - PITANJE: Gospođo Botteri, pitali su vas o paralelnom disciplinskom i krivičnom postupku, i zamolili su vas da protumačite član 31 Propisnika. Vi ste dali određene odgovore, i samo bih volela da razjasnimo te odgovore konkretnijim odgovorima.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Ako možemo da dobijemo dokument broj 5990 po Pravilu 65 ter.

TUŽITELJKA GUSTAFSON - PITANJE: Gospođo Botteri, možete da vidite da je ovo specijalni izveštaj vojne policije koji se odnosi na jedan događaj, jedan incident koji se dogodio 21. maja ispred policijske stanice Trogir. Opisuje šta se dogodilo oko 20.05 časova. Rečeno je da je ručna granata bačena ispred policijske stanice Trogir od strane nekog od 100 pripadnika 114. brigade. Jedna osoba je ozbiljno povređena i jedno vozilo je oštećeno. Trogir je na obali, blizu Splita. Da li je to tačno?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Ako samo možete da pročete kroz dokument.

TUŽITELJKA GUSTAFSON - PITANJE: Sada možemo da vidimo hronologiju događaja.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Ako bismo mogli da pređemo na sledeću stranu, a zatim na poslednju stranu.

TUŽITELJKA GUSTAFSON - PITANJE: Poslednji paragraf ukazuje na to da je identitet počinioca otkriven, i rečeno je da je forenzička istraga u toku, sa ciljem hapšenja gore pomenutog. Vidite da je potpisana od strane majora Budimira. Da li vam izgleda da je u vezi sa ovim incidentom krivični postupak u toku?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Ako sad možemo da pređemo na dokument broj 2110 po Pravilu 65 ter.

TUŽITELJKA GUSTAFSON - PITANJE: Ovo je takođe dokument od 22. maja, isti datum. Kaže se da su, na osnovu konkretnog incidenta koji se dogodio u Trogiru 21. maja, pripadnici Hrvatske vojske počinili nekoliko ne-vojnih i pravno kažnjivih prestupa, što je rezultiralo ozbiljnim posledicama po život i zdravlje jednog civila i velikom štetom. Zatim ide naredba, i to je naredba komandantu vojne policije 2136, a to je 114. brigada, da istog trenutka formira komisiju, da istraži uzroke i posledice incidenta, i pod tačkom 3, da preduzme najstrože mere protiv počinioca incidenta. Ako pređemo na sledeću stranu, možete videti da je to naredba generala Gotovine komandantu 114. brigade. Tokom vašeg unakrsnog ispitivanja, pitali su vas: „Da li je postojala mogućnost da se pokretanjem paralelne istrage...“ odnosilo se na paralelnu disciplinsku istragu, „...može ometati dokaz u krivičnom postupku?“ Vi ste rekli: „Naravno.“ Moje pitanje vama je: Možete li da objasnite vezu sa ovim primerom kako je paralelna disciplinska istraga mogla da ometa dokaze u paralelnoj krivičnoj istrazi? Šta je bio problem?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Istražne radnje koje su se provodile za potrebe vojno-stegovnog postupka su provodili ili pojedinci ili povjerenstva, formirana, koja nisu

specijalizirana za te poslove. Vojna policija je imala specijalizirani odjel koji su bili obučeni za ovakve poslove. Tako da provođenje paralelnih istražnih radnji je moglo prouzročiti često takve... takvu vrstu problema, a u krajnjoj... a u konačnici, koji put je to mogao biti suvišan posao, ako je već u okviru vojne policije postojao specijalizirani odjel koji se bavio tom problematikom i tom vrstom posla.

TUŽITELJKA GUSTAFSON - PITANJE: Možete li mi dati jedan konkretan primer kako je disciplinska istraga mogla da ometa paralelnu krivičnu istragu? Govorim u konkretnom smislu?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Stvarno puno pitate od mene, toliko je vremena prošlo od toga da se primjera ne sjećam.

TUŽITELJKA GUSTAFSON - PITANJE: Hvala vam. Pitali su vas neka pitanja o statistikama i odredbama i dostupnosti statističkih informacija o disciplinskim merama u vojnoj oblasti Split. U jednom od njih, potvrdili ste da niste imali bilo kakve statističke informacije o jedinicama koje su privremeno bile operativno podređene splitskoj vojnoj oblasti. Onda su vas pitali: „Kada govorimo o vrsti problema koju je prouzrokovala neteritorijalnost, da li bi jedan od problema bio taj što komandant splitske vojne oblasti... komanda“ pardon, „nije imala pravo da prima informacije o disciplinskim merama koje su preduzimale jedinice koje deluju na njenoj teritoriji?“ Onda ste rekli: „Tačno. To je što sam rekla. Nismo mogli da kontrolišemo, nadgledamo ili ocenjujemo situaciju.“ Sada, u smislu da vojna oblast Split ima pravo da prima informacije, moje pitanje je: Uzmimo, na primer, 2. bataljon 9. gardijske brigade, koji je operativno bio podređen splitskoj vojnoj oblasti, ali je organski bio deo vojne oblasti Gospić, da je general Gotovina tražio informaciju od generala Norca u vojnoj oblasti Gospić i zatražio od generala Norca da mu dostavi statistiku ili neku drugu informaciju o disciplinskim merama koje su preduzete prema pripadnicima 2. bataljona 9. gardijske brigade, da li mislite da bi se general Norac odazvao tome?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Mislim ... kako mislite da se odazvao? Vjerojatno bi reagirao na način da to nije uobičajena procedura. Što mislite, izvješće o konkretnim izrečenim stegovnim mjerama ili pak neka informacija, nisam razumijela šta želite pitati?

TUŽITELJKA GUSTAFSON - PITANJE: Na primer, statistička informacija koju ste primali, statistička informacija na kvartalnoj godišnjoj osnovi, ako je general Gotovina zatražio tu informaciju za jedinice 2. bataljona 9. gardijske brigade iz vojne oblasti Gospić, da li mislite da bi omogao da primi tu informaciju?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Ne vidim svrhu uopće da bi se došlo u situaciju da takve informacije se traže, ako je sustav bio drugačije postavljen.

SUDIJA ORIE: Gospođo Botteri, mogu li da vas pitam jedno pitanje. Objasnili ste nam da je bilo problematično to što niste mogli da držite stvari pod kontrolom jer nije bilo informacija o

disciplinskim stvarima koje su preduzete protiv pripadnika privremeno podređenih jedinica koje su pripadale nekoj drugoj vojnoj oblasti. Gospođa Gustafson bi htela da zna da li je takva informacija mogla da se dobije, na primer, iz vojne oblasti Gospić?

SVEDOKINJA BOTTERI: U praksi, nije moglo doć do situacije da mi tražimo takvu informaciju, ako postoji uspostavljen sustav da zbornu područje Gospić izvješćuje nadređenu upravu za pravne poslove ministarstva o svojim pripadnicima.

SUDIJA ORIE: Da. Da li je ikada pokušano da se dobije takva informacija? Imali ste dosta jedinica pod vašom privremenom komandom ili privremeno pod vašom komandom. Znae da niste imali nikakvo znanje o bilo kojim disciplinskim merama koje su preuzimane prema pripadnicima tih jedinica. Da li je postojao pokušaj da se te informacije dobiju, jer razumem da je nedostatak informacije smetao...

SVEDOKINJA BOTTERI: Mi nismo imali razloga sumnjati da sustav ne funkcioniše...

SUDIJA ORIE: ...

SVEDOKINJA BOTTERI: ...ali smo tražili to od nadležne uprave.

SUDIJA ORIE: Da. Da li ste pokušali da dobijete informacije o disciplinskim merama, na primer, o jedinici koju ste ranije pomenuli, da dobijete tu informaciju iz vojne oblasti Gospić, na bilo koji način? Da li ste tražili tu informaciju, da li ste pokušali da dobijete tu informaciju?

SVEDOKINJA BOTTERI: Ne.

SUDIJA ORIE: Molim vas nastavite, gospođo Gustafson.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Hvala vam, časni Sude.

TUŽITELJKA GUSTAFSON - PITANJE: I za kraj, gospođo Botteri, imam slično pitanje koje se tiče pitanja koja su vam postavljena o praksi sprovođenja neformalnih disciplinskih mera jednostavnim demobilisanjem vojnika koji su bili problematični. Pitali su vas da li ste imali neki... da li su te pojedinačne demobilizacije bile deo neke statistike, i rekli ste ne. Onda su vas pitali da li bi trebalo da budu deo vaše statistike, i vi ste rekli da to nije bio deo... da to nije bilo predviđeno Pravilnikom o vojnoj disciplini. Moje pitanje je slično ovom koje vam je časni Sud upravo postavio: Da li je ikada napravljen zahtev, po vašem znanju, da se dobije informacija o broju vojnika koji su bili neformalno demobilisani zbog lošeg ponašanja, ili zašto su vojnici bili demobilisani, u smislu, šta je bio prekršaj? Da li imate znanje o takvim zahtevima, ili naredbama?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Ne, to nije bio djelokrug mog rada.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Hvala vam, časni Sude. To su bila moja pitanja.

SUDIJA ORIE: Hvala vam, gospođo Gustafson. Hajde da sad počnemo sa nekim praktičnim stvarima. Ni jedan broj još nije dodeljen dokumentu 01150 po Pravilu 65 ter. Mislim da ste to vi priložili, gospodine Mišetiću?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Da, časni Sude.

SUDIJA ORIE: I nije bilo prigovora, gospođo Gustafson. Gospodine sekretare?

sekretar: Časni Sude, to postaje dokazni predmet Odbrane D893.

SUDIJA ORIE: D893 je prihvaćen u spis.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Časni Sude.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Gospođo Gustafson.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: To me je podsetilo, časni Sude, zaboravila sam da zatražim brojeve za 5990 po Pravilu 65 ter, koji takođe nije na listi po Pravilu 65 ter, i za 2110. To su dva dokumenta na koje sam se upravo pozivala.

SUDIJA ORIE: Ima li prigovora?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Bez prigovora.

SUDIJA ORIE: 5990?

sekretar: Postaje dokazni predmet Tužilaštva P1018, časni Sude.

SUDIJA ORIE: A 2110?

sekretar: To postaje dokazni predmet Tužilaštva P1019, časni Sude.

SUDIJA ORIE: P1018 i P1019 su usvojeni u spis. Imam nekoliko pitanja za vas, gospođo Botteri.

ISPITIVANJE: PRETRESNO VEĆE

SUDIJA ORIE: Objasnili ste, u izjavi koju ste dali Odbrani, da je mogao da se objasni visok broj disciplinskih mera u trećem kvartalu 1995. godine. Doslovno ću vam pročitati šta ste rekli, kada ste objašnjavali da je postojao novi sistem, a takođe ste objasnili da su neke jedinice nedostajale u izveštajima, i onda ste rekli: „Kada tako gledate, ispada da je u trećem kvartalu postojalo 25 posto više disciplinskih postupaka nego u šest meseci. Sećam se informacije da smo imali 50 posto više disciplinskih postupaka za svaki mesec u trećem kvartalu 1995. godine nego u prethodnom periodu.“ Rekli ste: „50 posto više disciplinskih postupaka mesečno.“ Da li je to, za vreme tri meseca, 50 posto više nego u prethodna tri meseca; ili kako treba da razumem ovih 50 posto? Još jednom ću vam pročitati: „Sećam se informacije da smo imali 50 posto više disciplinskih postupaka za svaki mesec u trećem kvartalu 1995. godine nego u prethodnom periodu.“ Šta tačno mislite? Hajde da budemo veoma konkretni. Treći kvartal su jul, avgust, septembar. Sad nam recite da li je bilo 50 posto više u julu, avgustu i septembru; ili u julu ili avgustu ili septembru; ili krajem avgusta i u septembru? Tačno mi objasnite šta ste mislili pod tim?

SVEDOKINJA BOTTERI: Mislim da je to bilo 50 posto više u trećem tromjesečju u odnosu na prethodno tromjesečje.

SUDIJA ORIE: Da. A kada ste rekli da se ispostavilo da je treći kvartal imao 25 posto više disciplinskih postupaka nego za čitav prošli period od šest meseci, možete li...

SVEDOKINJA BOTTERI: Vjerujte mi, ovoga postotka od 25 posto se ne sjećam U kojoj to mojoj izjavi? Stvarno ne znam.

SUDIJA ORIE: Da. To je u poslednjoj izjavi. To je jedan red pre 50 posto.

SVEDOKINJA BOTTERI: Ne mogu se ovog trenutka tačno izjasnit o brojci 25 posto.

SUDIJA ORIE: Onda imam drugo pitanje. Istakli ste, kao što ste rekli u izjavi koju ste dali Odbrani, da iako su ljudi bili demobilisani kao vid sankcije za neprimereno nezakonito ponašanje, da je, naravno, i dalje postojala krivična odgovornost. Da li možete da nam date

primer nekoga ko je, iz razloga nezakonitog ponašanja ili neprimerenog ponašanja, demobilisan?
Da li se sećate ijednog takvog slučaja, konkretnog slučaja?

SVEDOKINJA BOTTERI: Ja se ne mogu takvih slučajeva sjetiti, nisam vodila demobilizaciju, nisam dobivala izvješća o demobilizaciji, a koliko se sjećam, danas su nam prikazani neki od tih dokumenata.

SUDIJA ORIE: Da. Da li ste imali neka saznanja o tome da li je pre demobilizacije zbog nepropisnog ponašanja, da li je postojala istraga o takvom ponašanju i da li su postojale neke prijave u vezi sa tim?

SVEDOKINJA BOTTERI: Budite ljubazni, koja prijava? U kojem postupku, vojno-stegovnom ili...

SUDIJA ORIE: Svejedno. Razumem da je mobilizacija bila prihvaćena i da je bila kvazi-sankcija. Sad, da li je bilo uobičajeno, po onome što vi znate, da se istraži i da li su rezultati takve istrage, u bilo kom kontekstu, stavljeni na papir kada je ta osoba demobilisana?

SVEDOKINJA BOTTERI: Bilo je takvih slučajeva.

SUDIJA ORIE: Da li se sećate nekog konkretnog slučaja, možda ne po imenu, neki događaj koga se možda sećate?

SVEDOKINJA BOTTERI: Konkretnog događaja ne, ali je takvih slučajeva bilo.

SUDIJA ORIE: Da. Rekli ste da iako je neko bio demobilisan, to, naravno, vi ste želeli da naglasite da su svi vojnici uvek bili podložni krivičnoj odgovornosti kao i bilo koji drugi građanin Republike Hrvatske. Da li znate neki konkretan slučaj gde je neko, zbog lošeg ponašanja, bio demobilisan a onda izveden pred sud - kako bi se utvrdilo da li postoji krivična odgovornost za loše vladanje?

SVEDOKINJA BOTTERI: Nije uopće sporno da svaki tako demobilizirani vojnik je u svakom slučaju podlegao kaznenoj odgovornosti. Konkretnih slučajeva se ne sjećam.

SUDIJA ORIE: Ne dovodim u pitanje vašu izjavu o krivičnoj odgovornosti; pitao sam vas za konkretan primer. Nemam više pitanja za vas. Gledam ka satu, gospodine Mišetiću, kratko pitanje?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Da.

SUDIJA ORIE: Dva minuta, uz izvinjenje prevodiocima. Puno vam hvala.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Mislim i ja na prevodioce. Prvo, gospodine predsedavajući, pozabaviću se vašim pitanjem kasnije. Mislim da već postoje primeri u dokaznim predmetima o vojnicima koji su bili demobilisani...

SUDIJA ORIE: Ne govorim o tome. Samo sam hteo da proverim znanja ove svedokinje...

ADVOKAT MIŠETIĆ: Da, časni Sude.

SUDIJA ORIE: ...u vezi sa ovom temom.

DODATNO UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT MIŠETIĆ

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Gospodo Botteri, na brzinu, vi niste tražili izveštaje o prijavama protiv demobilisanih osoba, niste ih tražili jer niste imali pravne prigovore...

TUŽITELJKA GUSTAFSON: To nije bilo pitanje, časni Sude; već da li je bio izdat neki zahtev.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Nisam siguran šta...

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Nisam pitala...

SUDIJA ORIE: Ja sam pitao da li su pravljeni neki izveštaji o ponašanju koje je prouzrokovalo...

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ne, ne. Pitao sam nešto vezano za ranije pitanje gospođe Gustafson.

TUŽITELJKA GUSTAFSON: Pitanje je bilo: Da li ste vi znali da li je ikad napravljen takav zahtev; a ne da li je svedokinja sastavila takav zahtev.

ADVOKAT MIŠETIĆ: U redu.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Pa, zahtev splitske vojne oblasti tu informaciju ne bi bio neophodan za statističke svrhe, jer niste bili pod pravno obavezom da dostavite statistike o demobilisanim vojnicima Zagrebu, zar ne?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Ne. Ja sam vam više puta naglasila da to nije bio djelokrug mog rada.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: U redu. Moje sledeće pitanje, koje se tiče principa teritorijalnosti, da li je neko iz Odeljenja za pravne poslove u Zagrebu došao i kontaktirao vas, i rekao: „Gospodo Botteri, ne dobijamo nikakvu statistiku od vas o disciplinskim merama koje preduzimaju pridružene jedinice. Od vas se zahteva da nam dajete te statistike kada su one pridružene vašoj vojnoj oblasti“? Da li je iko ikada... dok ste radili u oblasti, da li vam je to nekad neko rekao?

SVEDOKINJA BOTTERI – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Hvala vam, časni Sude. Nemam više pitanja.

SUDIJA ORIE: Hvala vam, gospodine Mišetiću. Mogu li da prihvatim da pitanja koja je postavljalo Pretresno veće nisu izazvala kod advokata ostalih timova Odbrane potrebu da postave dalja pitanja svedokinji. Onda treba da se pozabavim jednom drugom praktičnom stvari, a to je da smo inforisani da ni Markačeva ni Čermakova Odbrana neće uložiti prigovor protiv priloženih podnesaka Tužilaštva bez posredstva svedoka. Koji je stav Odbrane Gotovine?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Nemamo prigovor.

SUDIJA ORIE: Nema prigovora. To me vodi ka sledećem: Gospodo Gustafson, mislim da vam je Pretresno veće dalo neke smernice kako ćemo prikazati direktne podneske i šta konkretno da pogledamo, jer mi... da vam dam jedan primer - čuli smo pitanja koja su postavljana ovoj svedokinji vazana za sve ove statistike, prvih šest meseci, poslednji kvartal, 18. oktobar, zatim novi izveštaj, 25. oktobar, zatim još jedan izveštaj od 10. novembra, i sve je to na istu temu. Ovi dokumenti, od 18. oktobra koje smo dosta imali na našim ekranima, ne znam da li su... Mislim da ostali nisu ponuđeni u spis. Sada vidim u vašoj listi 18. oktobar 1995. godine, to je dokument broj 3391. Takođe vidimo dopunski izveštaj o disciplinskim merama i sankcijama od 25. oktobra. Izveštaj od 10. novembra, da li je takođe negde? Možemo li ga naći?

TUŽITELJKA GUSTAFSON: To je usvojeno, časni Sude, a 18. oktobar je usvojen u unakrsnom ispitivanju.

SUDIJA ORIE: Da. Dakle, konačno, samo 25. oktobar treba dodatne brojeve. Pretresno veće nikada nije videlo ovaj dokument. Pretresno veće, stoga, nije u poziciji da vidi da li je sve

prebrojano, rekao bih, u izjavi datoj Odbrani, ukazano je na ERN brojeve u broju disciplinskih mera. Pretresno veće nije u poziciji da proverii, dok ova svedokinja ne napusti sudnicu, ne zato što se ja često fokusiram na konkretne informacije, već nismo u poziciji, ako nastavimo ovako, jer je predstavljena u izjavama datim Tužilaštvu. Onda se dalje obrađuje u paragrafima 28, 29, 30, gde se poziva na nju u pitanju, mislim, 19 pitanju u izjavi datoj Odbrani. Mi smo tamo, i čitali smo ERN brojeve, ali nemamo mogućnost čak ni u pripremama za svedočenje ove svedokinje da proverimo, na primer, broj 25 posto, 50 posto, vremenski period. Jednostavno ne znamo. Zbog toga, treba da nađemo neko rešenje tako da, osim što strane razumeju dokaze 100 posto, da i Pretresno veće, koje će na kraju da donese presudu, takođe bude u poziciji da u potpunosti i u svakom detalju proverii dokaze. Što će reći, pozivam sekretara da dodeli brojeve, nakon konsultovanja sa gospođom Gustafson, dokumentima koji se nalaze na dokaznoj listi gospođe Botteri; i kada se ovo uradi i kada se oni dokumenti koji ne treba da se usvoje u dokaze sklone sa liste, Pretresno veće će doneti odluku o ovom pitanju. Znam da postoje još neka proceduralna pitanja koja čekaju, koja su hitna. Na žalost, ne možemo više danas da trošimo vreme na to, tako da to ostavljam za sledeći ponedeljak. U međuvremenu, gospođu Botteri, pošto znam da ste advokat, u suprotnom bih zamolio gospođu poslužiteljku da vas isprati iz sudnice, ali da vam dam neke dodatne uvide u postupke pred ovim Pretresnim većem, želeo bih da vam se veoma zahvalim što ste odgovorali na pitanja koja su vam stranke postavljale i ovo Pretresno veće, i želim vam bezbedan povratak kući.

SVEDOKINJA BOTTERI: Hvala vam.

SUDIJA ORIE: Završavamo do ponedeljka, 3. novembra, 9.00 časova ujutru, u ovoj istoj sudnici.

Sednica je završena u 13.57 h.

Nastavlja se u ponedeljak, 3. novembra 2008, u 9.00 h.

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje